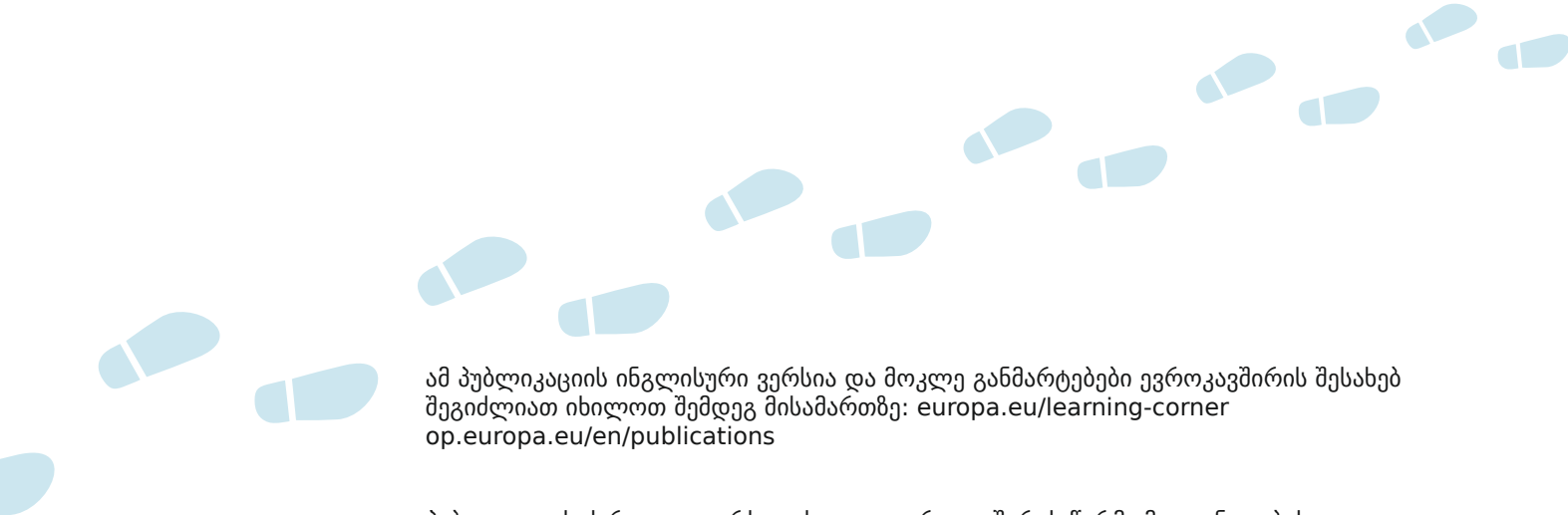

მოდით, გავიცნოთ ევროპა!

ამ პუბლიკაციის ინგლისური ვერსია და მოკლე განმარტებები ევროკავშირის შესახებ შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ მისამართზე: europa.eu/learning-corner
op.europa.eu/en/publications

პუბლიკაციის ქართული ვერსია იხილეთ ევროკავშირის წარმომადგენლობის ინტერნეტგვერდზე: eeas.europa.eu/delegations/georgia

ევროპის კომისია
კომუნიკაციის გენერალური დირექტორატი
რედაქტირების და მიზნობრივი კომუნიკაციის სამსახური

ხელნაწერი განახლდა 2020 წლის იანვარში
ილუსტრაციები: ბირტე კორდესი და რონალდ ქოლერი

ლუქსემბურგი:
ევროპის გაერთიანებების ოფიციალური პუბლიკაციების ოფისი, 2020

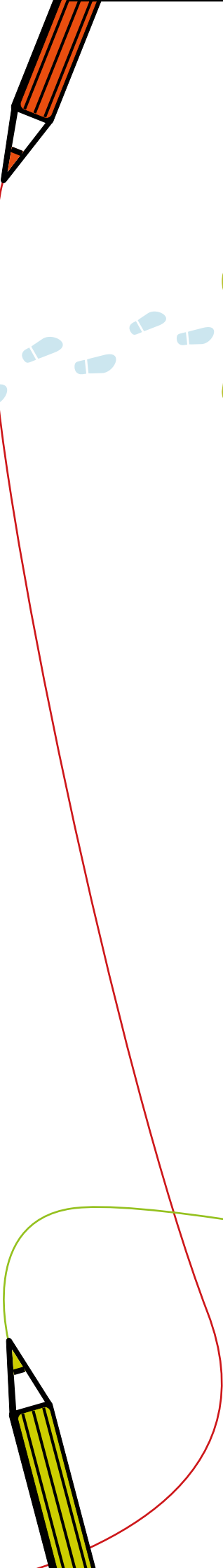
ISBN 978-92-76-01556-7
Doi: 10.2775/59176
NA-04-19-264-EN-C

PDF ISBN 978-92-76-01545-1
doi:10.2775/960124
NA-04-19-264-EN-N

HTML ISBN 978-92-76-15342-9
doi:10.2775/221592
NA-04-19-264-EN-Q

44 გვ. (21.0 x 29.7 სმ) და ჩანართი - წიგნაკი (10.5 x 14.8 სმ)

© European Union, 2020
ხელახალი გამოყენება ნებადართულია წყაროს მითითების შემთხვევაში.
ევროკომისიის პოლიტიკა დოკუმენტების ხელახალი გამოყენების მიმართებაში რეგულირდება 2011/833/EU გადაწყვეტილებით (OJ L 330, 14.12.2011, გვ. 39).
ფოტოების ან სხვა მასალის ნებისმიერი გამოყენების ან რეპროდუქციისთვის, რომელსაც ევროკავშირის საავტორო უფლებები არ მოიცავს, ნებართვა უნდა მიიღოს უშუალოდ საავტორო უფლებების მფლობელებისგან.

მოდით, გავიცნოთ ევროპა!

გამარჯობა! კეთილი იყოს შენი მოგზაურობა ევროპაში!

ჩვენ სხვადასხვა ქვეყნებიდან ვართ და სხვადასხვა ენებზე ვლაპარაკობთ, მაგრამ ეს კონტინენტი ჩვენი საერთო სახლია.

მოდით, ჩვენთან ერთად გაიცანი ევროპა! დროსა და სივრცეში თავგადასავლებით აღსავსე მოგზაურობისას ძალიან ბევრ საინტერესო ამბავს შეიტყობ.

დროდადრო შეგიძლია შენი თავი გამოსცადო და ნახო, რა ისწავლე. ეწვიე ინტერნეტგვერდს europa.eu/europago/explore შეავსე ტესტი ყოველი თავის შესახებ და შეამოწმე მიღებული ცოდნა.

შეგიძლია სკოლაშიც განაგრძო! სთხოვე მასწავლებელს, მოგიყვას წიგნში მოთხრობილი თემების შესახებ. ამ თემის უფრო ღრმად შესასწავლად შეგიძლია ბიბლიოთეკას ეწვიო ან ინტერნეტში მოიძიო მასალები. ეგებ პატარა ნაშრომიც კი დაწერო, სადაც აღწერ, თუ რას მიაკვლიე.

მზად ხარ? აბა, დავიწყეთ!

რისი ნაკითხვა შეგიძლია ამ წიგნში

	83
გავიცნოთ ევროპის კონტინენტი	3
მოგზაურობა	6
ენები ევროპაში	8
პაჟა და ბუნება	10
ფერმერული მეურნეობა	13
ზღვა	15
მოგზაურობა დროში	19
ორმოცი ცნობილი სახე - წიგნაკი	
ევროპის კავშირის ამბავი	30
რას აკეთებს ევროპის კავშირი?	34
მშვიდობა	36
ევროპის კავშირი და მისი შეზღოვებები - რუკა	37
ევროპის კავშირის ქვეყნები	38
მოდით, ერთად ვიმოგზაუროთ ევროპაში! ვიქტორინა	39
როგორ ხდება გადამწყვეტილებების მიღება ევროკავშირში	40
ხვალ ...	42
... და მომავალში	43
გაიგეთ მეტი ევროპის შესახებ	44

გავიცნოთ ევროპის კონტინენტი

დედამიწაზე შვიდი კონტინენტი. მათგან ერთ-ერთი ევროპაა, ხოლო დანარჩენი ექვსი ასე იწოდება - აფრიკა, ჩრდილოეთი და სამხრეთი ამერიკა, ანტარქტიდა, აზია და ავსტრალია/ოკეანია.

ევროპა ჩრდილოეთიდან სამხრეთისკენ (არქტიკიდან ხმელთაშუა ზღვამდე) და დასავლეთიდან აღმოსავლეთისკენ (ატლანტის ოკეანიდან ურალის მთებამდე) არის გადაჭიმული. ევროპის კონტინენტზე მრავალი მდინარე, ტბა და ქედია, რომელთაგანაც ყველაზე დიდი მე-4 გვერდზე მოცემულ რუკაზეა აღნიშნული.

ევროპის ყველაზე მაღალი მთა, იალბუზი, კავკასიონზე, საქართველოსა და რუსეთის საზღვარზე მდებარეობს. მისი ყველაზე მაღალი მწვერვალის სიმაღლე ზღვის დონიდან 5 642 მეტრს აღწევს.

დასავლეთ ევროპის ყველაზე დიდი მთა, მონბლანი, ალპებში, საფრანგეთის და იტალიის საზღვარზე მდებარეობს. მისი სიმაღლე ზღვის დონიდან 4 810 მეტრია.

ალპებში მდებარეობს, აგრეთვე, დასავლეთ ევროპის უდიდესი მტკნარი ტბა, რომელიც ჟენევის ტბის სახელწოდებითაა ცნობილი. ის საფრანგეთსა და შვეიცარიას შორის მდებარეობს და მისი სიღრმე 310 მეტრია. ჟენევის ტბა 89 ტრილიონ ლიტრ წყალს იტევს.

ცენტრალური ევროპის უდიდესი ტბა, ბალატონი, უნგრეთშია. მისი სიგრძე 77 კილომეტრია, ხოლო ფართობი - დაახლოებით 600 კვადრატულ კილომეტრი (კმ²). ჩრდილოეთ ევროპის ტბები - საიმაას (Saimaa) ტბა ფინეთში (1 147 კმ²) და ვენერნის (Vänern) ტბა შვედეთში (5 500 კმ² -ზე მეტი) ბალატონზე დიდია. ყველაზე დიდი ტბა ევროპის კონტინენტზე ლადოგაა. ის რუსეთის ჩრდილო-დასავლეთით მდებარეობს და მსოფლიოში სიდიდით მეოთხეა. მისი ფართობი 17 700 კმ² -ია.

© Michael/Pixelio

იალბუზი, ევროპის
ყველაზე მაღალი მთა.

© Pixelio

ჟენევის ტბა ალპებში.

© Kratos May/Flickr

საიმაას ტბა ფინეთში.

ევროპის კონტინენტი

მდ. დუნაის
დელტა,
რუმინეთი

ევროპის ერთ-ერთი ყველაზე გრძელი მდინარე არის დუნაი (Danube). ის გერმანიის „შავი ტყის“ რეგიონში იღებს სათავეს და აღმოსავლეთისკენ – ავსტრიის, სლოვაკეთის, უნგრეთის, ხორვატიის, სერბეთის, ბულგარეთის, მოლდოვას და უკრაინის გავლით – რუმინეთში მიედინება, სადაც შავი ზღვის სანაპიროზე დელტას ქმნის. დუნაის სრული სიგრძე დაახლოებით 2 850 კმ-ია.

მდ. ლუარის
ველი (ცნობი-
ლია ულამაზესი
ციხე-
სიმაგრეებით)

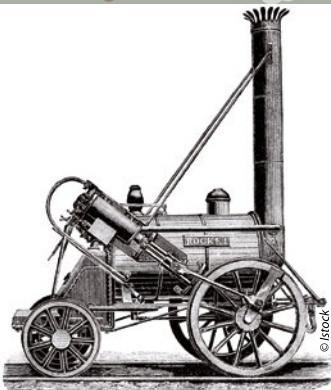
ევროპის დიდი მდინარეებია, ასევე, რაინი (Rhine) (სიგრძე - დაახლოებით 1 320 კმ), ელბე (Elbe) (სიგრძე - დაახლოებით 1 170 კმ) და ლუარა (Loire) (სიგრძე - 1 000 კმ-ზე მეტი). აბა, რუკაზე თუ იპოვით ამ მდინარეებს!

დიდი მდინარეები ძალიან მოსახერხებელია სხვადასხვა ტვირთის გადასატანად. სწორედ ამ მდინარეებში დაცურავენ ყველა სახის საქონლით დატვირთული სატვირთო ხომალდები და ტვირთი ევროპის საზღვაო პორტებიდან კონტინენტის სიღრმეში მდებარე ქალაქებში გადააქვთ.

სატვირთო
ბარჟა მდინარე
რაინზე

მოგზაურობა

სტივენსონის „რაკეტა“.

იცი, რომ რკინიგზა ევროპაში გამოიგონეს? პირველი სამგზავრო მატარებელი 1825 წელს, ინგლისში, ჯორჯ სტივენსონმა გამოიგონა. მის მიერ შექმნილ ყველაზე ცნობილ ლოკომოტივს „რაკეტა“ უწოდეს. მისი სიჩქარე საათში 40 კილომეტრს აღემატებოდა, რაც იმ დროისთვის ძალიან დიდ სიჩქარედ ითვლებოდა.

ევროპაში დღეს მოძრავი სწრაფი ელექტრომატარებლები ძალიან განსხვავდება პირველი ორთქლმავლებისგან. ისინი ძალიან კომფორტულია და სპეციალურად მათთვის დაგებული ლიანდაგებზე 330 კმ/სთ სიჩქარით მოძრაობენ. დღეს სულ უფრო მეტი ლიანდაგი იგება, რომ ადამიანებმა უფრო სწრაფად იმგზავრონ ევროპის დიდ ქალაქებს შორის.

რკინიგზა და გზები ხშირად ქედებს, ფართო მდინარეებს და ზღვებსაც კი გადაკვეთს. ამიტომ, ინჟინრებმა ბევრი გრძელი ხიდი და გვირაბი ააგეს. ევროპის ყველაზე დიდი სარკინიგზო გვირაბი გოთარდის (Gotthard) გვირაბია შვეიცარიაში.

ევროპის ყველაზე დიდი საგზაო გვირაბი ლერდალის (Laerdal) გვირაბია ნორვეგიაში, ბერგენსა და ოსლოს შორის. ის 2000 წლის ნოემბერში გაიხსნა და მისი სიგრძე 24 კილომეტრს აღემატება. ევროპაში კიდევ ერთი გამორჩეული გვირაბი 11.6 კმ სიგრძის მონბლანის საგზაო გვირაბია, რომელიც საფრანგეთს იტალიასთან აკავშირებს. ალპების უმაღლესი მწვერვალის, მონბლანის (4 810 მ) ქვეშ აშენებული გვირაბი ოდესღაც მსოფლიოში ყველაზე გრძელი საგზაო გვირაბი.

მონბლანის გვირაბი

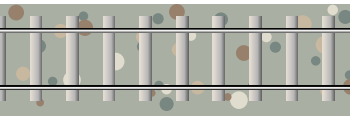

საფრანგეთის იტალიასთან დამაკავშირებელი მონბლანის გვირაბი

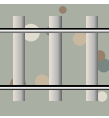

© Wikipedia/Kristoferb

მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი ხიდი მილო ვიადუკის (Millau Viaduct) ხიდია საფრანგეთში (სიმაღლე - 336 მეტრი). ის 2004 წლის დეკემბერში გაიხსნა.

ევროპის ორი, ყველაზე გრძელი ხიდიდან ერთ-ერთი არის დანიასა და შვედეთს შორის მდებარე ორესუნდის (Oresund) საავტომობილო და სარკინიგზო ხიდი (სიგრძე - 16 კმ), მეორე კი ვასკო და გამას (Vasco da Gama) საავტომობილო ხიდი (სიგრძე - 17 კმ) მდინარე ტაგუსზე (Tagus) პორტუგალიაში. ამ ხიდს სახელი ცნობილი მოგზაურის, ვასკო და გამას საპატივცემულოდ დაერქვა. ვასკო და გამას შესახებ ინფორმაცია შეგიძლიათ წაიკითხოთ თავში „მოგზაურობა დროში.“

ყველაზე მაღალი ხიდი
მსოფლიოში - მილოვიადუკი
(საფრანგეთი)

ყველაზე სწრაფი სამგზავრო
თვითმფრინავი „კონკორდი“

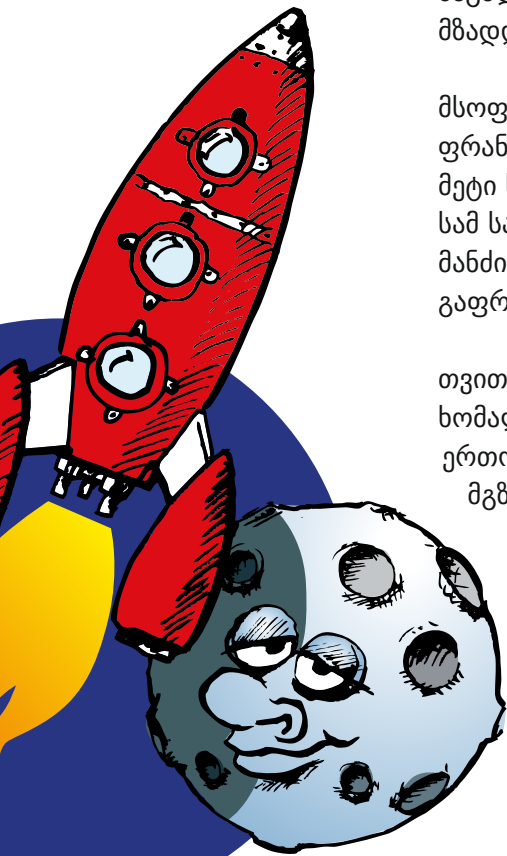
ყველაზე დიდი სამგზავრო
თვითმფრინავი - „ეარბასი“
A380

ევროპაში ადამიანები საპაერო ტრანსპორტითაც მოგზაურობენ, რადგან ის ძალიან სწრაფია. მსოფლიოში საუკეთესო თვითმფრინავები სწორედ ევროპაში შეიქმნა, მაგალითად „ეარბასი“ (Airbus). „ეარბასის“ ნაწილები ევროპის სხვადასხვა ქვეყანაში მზადდება, შემდეგ კი ინჟინერთა ჯგუფი ამ ნაწილებისაგან თვითმფრინავს აწყობს.

მსოფლიოში ყველაზე სწრაფი სამგზავრო თვითმფრინავი, „კონკორდი“ (Concorde), ფრანგმა და ბრიტანელმა ინჟინრებმა ააგეს. „კონკორდს“ ბგერის სიჩქარეზე ორჯერ მეტი სიჩქარით (2 160 კმ/სთ) ფრენა შეეძლო; ატლანტის ოკეანის გადაფრენა მან სამ საათზე უფრო ნაკლებ დროში შეძლო! (თვითმფრინავების უმრავლესობას იგივე მანძილის დასაფარად დაახლოებით რვა საათი სჭირდება). „კონკორდმა“ ბოლო გაფრენა 2003 წელს განახორციელა.

თვითმფრინავებზე ბევრად უფრო სწრაფი კოსმოსური ხომალდებია. ასეთი ხომალდია „არიანე“ (Ariane), რომელიც რამდენიმე ევროპული ქვეყნის მიერ ერთობლივად განხორციელებული პროექტის ფარგლებში შეიქმნა. „არიანე“-ს მგზავრები არ გადაჰყავს. ის სატელიტების კოსმოსში გასაშვებად გამოიყენება, სატელიტი კი ტელევიზიისა და მობილური სატელეფონო ქსელების, აგრეთვე, სამეცნიერო კვლევებისთვის და სხვა დანიშნულებებისათვისაა საჭირო. დღეს არსებულ სატელიტთა უმრავლესობის კოსმოსში გაშვება სწორედ ამ ევროპული ხომალდების საშუალებით ხდება.

„კონკორდის“, „ეარბასის“ და „არიანეს“ წარმატება ადასტურებს, რომ ევროპულ ქვეყნებს ერთობლივად მუშაობის შედეგად ბევრის მიღწევა შეუძლიათ.

ენები ევროპაში

ევროპის ხალხები ბევრ სხვადასხვა ენაზე ლაპარაკობენ. ამ ენათა უმრავლესობა სამ დიდ ჯგუფს – გერმანიკულ, სლავურ და რომანულ ჯგუფს ანუ „ოჯახს“ მიეკუთვნება. თითოეული ამ ჯგუფის ენებს შორის ნათესაური კავშირია, რადგან ისინი ერთი „წინაპრიდან“ იღებენ სათავეს. მაგალითად, რომანული ენები ლათინურიდან, ანუ რომაელების ენიდან წარმოიშვა.

ქვემოთ მოცემული მაგალითებიდან ჩანს, თუ როგორ გამოითქმის მისაღმება („დილა მშვიდობისა“ ან „გამარჯობა“) რამდენიმე ევროპულ ენაზე.

გერმანიკული ჯგუფი

დანიურად

God morgen

ჰოლანდიურად

Goedemorgen

ინგლისურად

Good morning

გერმანულად

Guten Morgen

შვედურად

God morgon

რომანული ჯგუფი

ფრანგულად

Bonjour

იტალიურად

Buongiorno

პორტუგალიურად

Bom dia

რუმინულად

Bună dimineața

ესპანურად

Buenos días

სლავური ჯგუფი

ბულგარულად

Dobro útro

ხორვატიულად

Dobro jutro

ჩეხურად

Dobré ráno

პოლონურად

Dzień dobry

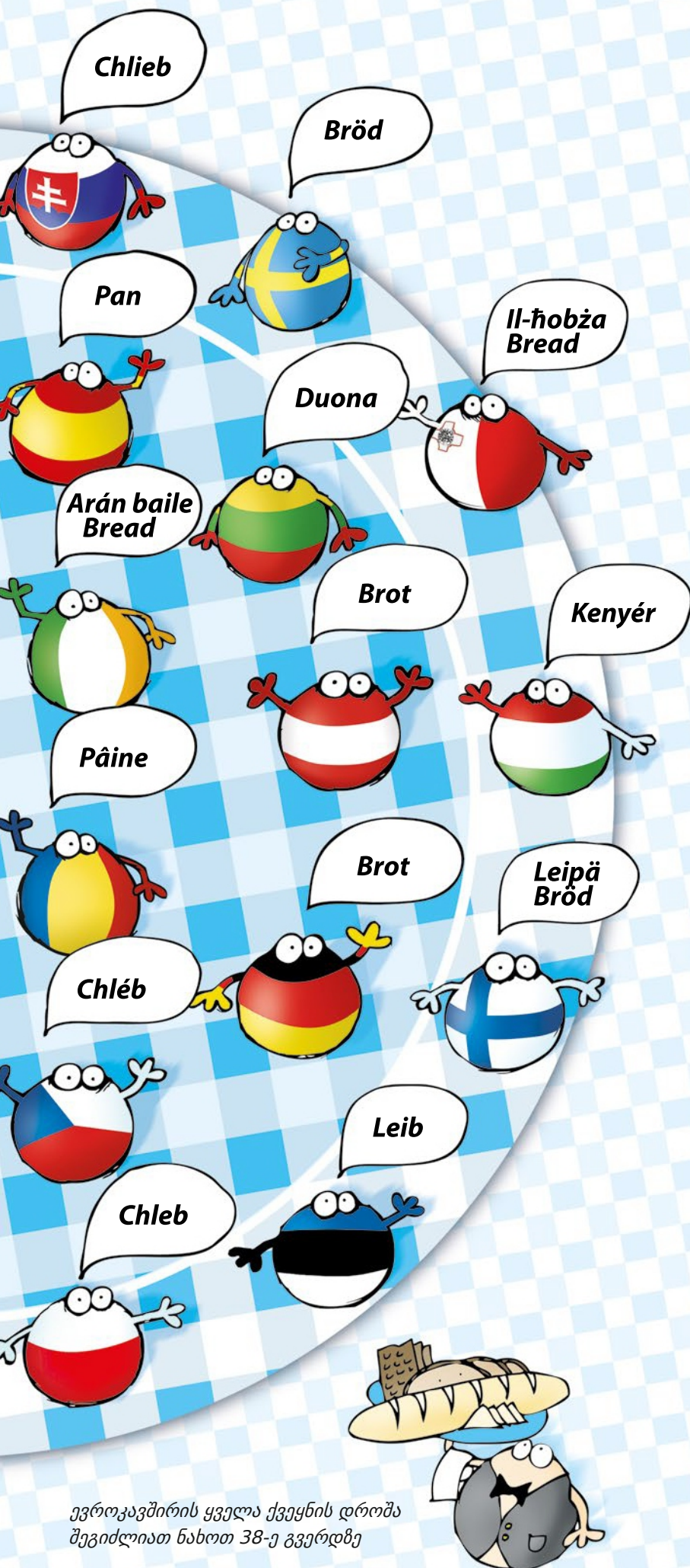
სლოვაკურად

Dobré ráno

სლოვენურად

Dobro jutro

ამ მაგალითებში ერთ ოჯახში შემავალ ენებს შორის მსგავსება იოლი დასანახია, თუმცა, ზოგიერთ სხვა ევროპულ ენებს შორის მსგავსება უფრო ნაკლებია ან სულ არ არის.

აი, როგორ გამოითქმის „დილა მშვიდობისა“ ან „გამარჯობა“ ზოგიერთ სხვა ევროპულ ენაში:

ესტონური	<i>Tere hommikust</i>
ფინური	<i>Hyvää huomenta</i>
ბერძნული	<i>Kalimera</i>
უნგრული	<i>Jó reggelt</i>
ირლანდიური	<i>Dia dhuit</i>
ლათვიური	<i>Labrīt</i>
ლიტვური	<i>Labas rytas</i>
მალტური	<i>L-Għodwa t-Tajba</i>

ბოშების ენაზე, რომლებიც ევროპის ბევრ რეგიონში ცხოვრობენ, „დილა მშვიდობისა“ არის *Lasho dyes*.

ენების სწავლა შეიძლება ძალიან სახალისო იყოს და ეს ჩვენ კონტინენტზე განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ბევრი ევროპელი დასასვენებლად ევროპის სხვა ქვეყნებში მიდის და იქ მცხოვრებ ადამიანებთან ურთიერთობა უხდება, ეს კი მშვენიერი შესაძლებლობაა, სხვადასხვა ენაზე ნასწავლი ფრაზების გამოსაყენებლად.

ევროკავშირის ყველა ქვეყნის დროშა შეგიძლიათ ნახოთ 38-ე გვერდზე

არქტიკული მელა...

ჰავა და ბუნება

...და თოვლისფერი ბუ კარგად
არიან შენიღბულნი.

ევროპის დიდ ნაწილში რბილი ჰავა - არც ძალიან ცხელი, არც ძალიან ცივი. ყველაზე ცივი ჰავა ევროპის უკიდურეს ჩრდილოეთსა და მაღალ მთებშია, სადაც ზამთარში ტემპერატურა ღამით -40° ცელსიუსამდეც კი შეიძლება დაეცეს. ყველაზე თბილი ჰავა უკიდურეს სამხრეთსა და სამხრეთ-აღმოსავლეთშია.

ზაფხულში (ივნისიდან-სექტემბრამდე) ამინდი უფრო თბილი და მშრალია, ხოლო ზამთარში (დეკემბრიდან-მარტამდე) - უფრო ცივი.

2010 და 2015 წლებში ევროპაში განსაკუთრებულად ცხელი ზაფხული იყო. ნიშნავს თუ არა ეს, რომ კლიმატი იცვლება? კლიმატის ცვლილება მსოფლიო პრობლემაა და მისი გადაჭრა მხოლოდ ყველა ქვეყნის ერთიანი ძალისხმევითაა შესაძლებელი.

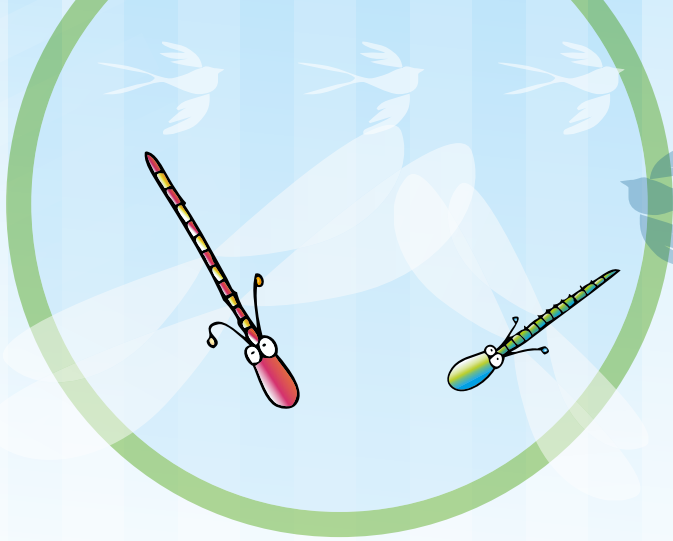

© Klaus Hackenberg/Corbis

ზამთართან შეგუება

ცივი რეგიონების ბინადარი გარეული ცხოველები და ფრინველები სიცოცხლისათვის თავის დასაცავად სქელი ბეწვით ან ბუმბულით არიან შემოსილნი; თოვლში ჩასამალად კი ზოგს თეთრი ქურქი აქვს. ზოგიერთი ცხოველი ენერგიას ზოგავს და მთელ ზამთარს ძილში ატარებს.

ევროპული ყავისფერი დათვი
ცხოვრობს მთებში, სადაც ის
მთელს ზამთარს ძილში ატარებს.

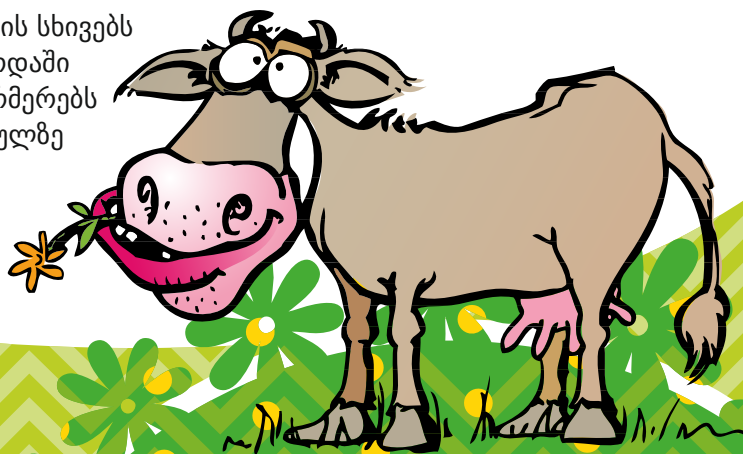

ფრინველის ბევრი სახეობა მწერებით, წყლის პატარა არსებებით და სხვა საკვებით ირჩენს თავს. საკვების მოპოვება ზამთრის ცივ თვეებში რთულია, ამიტომ, შემოდგომაზე ფრინველები სამხრეთში მიფრინავენ და გაზაფხულამდე შინ არ ბრუნდებიან. ზოგიერთი სახეობის ფრინველი ათასობით კილომეტრის სიშორეზე მიფრინავს - გადაუფრენს ხმელთაშუა ზღვას და საპარის უდაბნოს, რომ ზამთარი აფრიკაში გაატაროს. ფრინველების სეზონურ გადაადგილებას მიგრაცია ჰქვია.

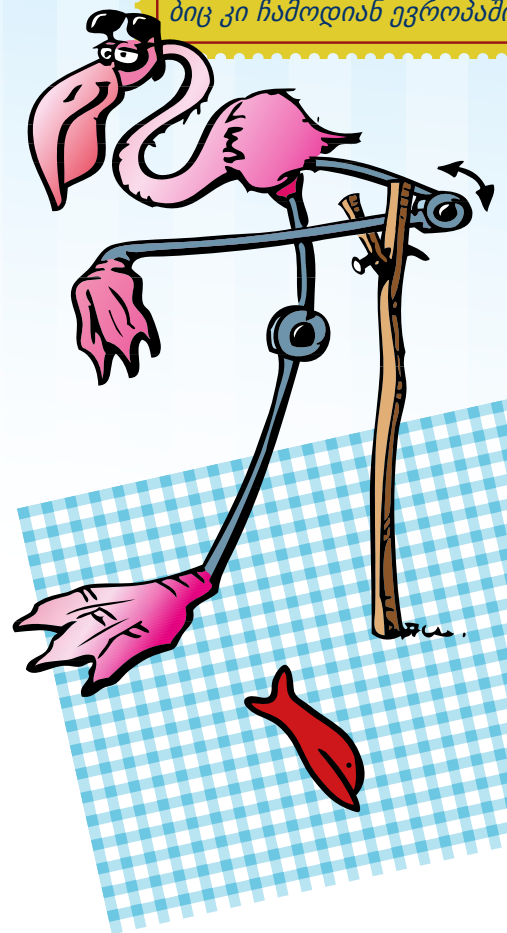
გაზაფხული და ზაფხული

გაზაფხულის მოსვლასთან ერთად (მარტიდან მაისამდე) ევროპაში თბება. თოვლი და ყინული დნება. თევზის ლიფსიტები და მწერის ჭუპრები გუბეებში და ნაკადულებში ჯგუფდებიან. ფრინველები თბილი ქვეყნებიდან ბრუნდებიან და ბარტყების გამოსაჩეკად ბუდეების კეთებას იწყებენ. იშლება ყვავილები, ფუტკრებს კი ყვავილის მტვერი ერთი მცენარიდან მეორეზე გადააქვთ.

ხეები ისხამენ ახალ ფოთლებს, რომლებიც მზის სხივებს შთანთქავენ და მიღებული ენერგიით ხეს გაზრდაში ეხმარებიან. მთიან ადგილებში მცხოვრებ ფერმერებს ძროხები გაჰყავთ მინდვრებში, სადაც გაზაფხულზე ქორფა ბალახი ბიბინებს.

გაზაფხულზე ფლამინგოებიც კი ჩამოდიან ევროპაში.

ზაფხული მთიან მდელოებზე ძალიან ლამაზია.

© Alamy

მზის ენერგია ცივისისხლიან ცხოველებს - რეპტილიებსაც - სჭირდებათ. ზაფხულში, განსაკუთრებით სამხრეთ ევროპაში, ხშირად დაინახავთ მზეს მიფიცხებულ ხვლიკებს, გაიგონებთ კალიების ხმას და ჭრიჭინების ჭრიჭინს.

ხვლიკებს უყვართ ცხელი ამინდი.

კრაზანებს ხილიც უყვართ.

შემოდგომა ცვლილებების დროა

ზაფხულის მიწურულს და შემოდგომის დადგომისას დღე თანდათან მოკლდება, ღამე კი უკვე გრილია. სწორედ წელიწადის ამ დროს მწიფდება გემრიელი ხილი, ფერმერები კი მისი კრეფით არიან დაკავებული. თხილიც შემოდგომაზე მწიფდება, ციყვები კი ამ თხილს ზამთრისთვის აგროვებენ და ფულუროში ინახავენ.

შემოდგომაზე ხეებს ფოთოლი სცვივა, რადგან მზის სხივები აღარ ყოფნის. ფოთლები თანდათანობით მწვანე ფერს იცვლიან - ყვითლდებიან, წითლდებიან და ზოგჯერ ოქროსფერი და ყავისფერი შეერევით კიდევ. ფოთლები ჭკნება და მიწაზე ცვივა. მიწა ფოთლების ფერადი ხალიჩით იფარება. დაცვენილი ფოთლები ღვებება, ნიადაგს ამდიდრებს და მცენარეებს საკვებით ამარაგებს.

წელიწადის დროთა ცვლა ევროპის ბუნებას ღამაზსა და მრავალფეროვანს ხდის.

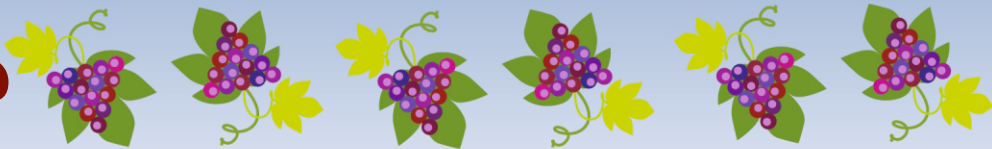

ციყვები თხილს ზამთრისთვის ინახავენ.

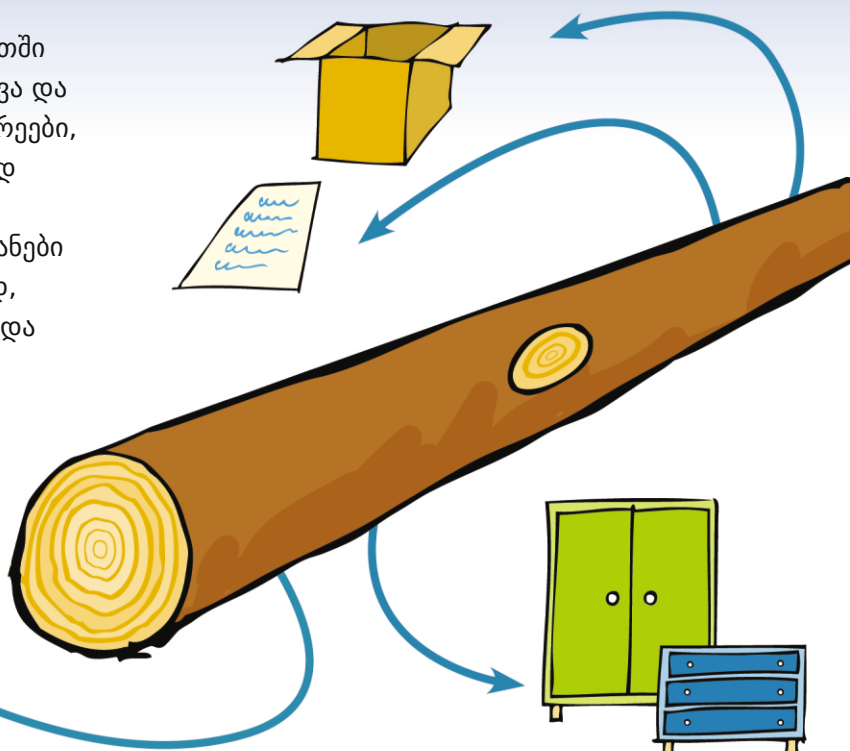
შემოდგომა ტყეებს ფერადი ხალიჩებით რთავს.

მეურნეობა

ევროპის მაღალ მთებსა და უკიდურეს ჩრდილოეთში მეურნეობის წარმოება შეუძლებელია, რადგან ცივა და მოსავალი არ მოდის. თუმცა, მარადმწვანე მცენარეები, ფიჭვი და ნაძვი, ცივ ზამთარსაც უძლებენ. სწორედ ამიტომაც ევროპის ყველაზე ცივი ადგილები მარადმწვანე ტყეებით დაფარული. ტყეებს ადამიანები სხვადასხვა დანიშნულებით იყენებენ, მაგალითად, სახლების მშენებლობისთვის, ავეჯის, ქაღალდის და მუყაოს შესაფუთი მასალების დასამზადებლად.

სამხრეთით მიწების უმეტესი ნაწილი მეურნეობისათვის ვარგისია. აქ მრავალი სახეობის კულტურა მოდის, მათ შორისაა ხორბალი, სიმინდი, შაქრის ჭარხალი, კარტოფილი და ყველა სახის ხილი და ბოსტნეული.

იქ, სადაც ბევრი მზეა და თითქმის არასდროს ყინავს (მაგალითად, ხმელთაშუა ზღვის სიახლოვეს), ფერმერებს მოჰყავთ ფორთოხალი, ლიმონი, ყურძენი და ბეთისხილი. ბეთისხილის ნაყოფი შეიცავს ბეთს, რომელსაც ხდიან და საჭმლის მომზადებისას ხმარობენ. ყურძნიდან წვენსაც წურავენ და ღვინოსაც ამზადებენ. ევროპა ცნობილია მაღალი ხარისხის ღვინოებით, რომლებიც მთელ მსოფლიოში იყიდება.

ხმელთაშუა ზღვის სანაპიროს მცხოვრებ ფერმერებს სხვა ხილი და ბოსტნეულიც მოჰყავთ. მაგალითად, პომიდორი. ის სამხრეთის მზის ქვეშ კარგად მწიფდება. ბოსტნეულს ბევრი წყალი სჭირდება, ამიტომ, თბილ, მშრალ რეგიონებში მცხოვრებ ფერმერებს ცხელ ამინდში მოსავლის ხშირი მორწყვა უხდებათ. ამ პროცესს ირიგაცია, ანუ მდინარის ან მიწის სიღრმეში მოპოვებული წყლით მორწყვა ეწოდება.

ამ ყურძნისაგან წითელი ღვინო დაიწურება.

კულტურებს, რომლებიც მშრალი კლიმატის მქონე რეგიონებში იზრდება, მორწყვა სჭირდება.

ცხვრის ფარა საძოვრებზე.

ქათმები დებენ კვერცხს, რომელიც ბევრ ცილას შეიცავს და ჯანმრთელობის შენარჩუნებაში გვეხმარება.

იქ, სადაც ნიადაგი არც ისე ნაყოფიერია, მაგრამ ხშირად წვიმს, ბალახი იოლად ამოდის. ბევრ ევროპელ ფერმერს ისეთი შინაური ცხოველი ჰყავს, რომელიც ბალახით იკვებება, მაგალითად, ძროხა, ცხვარი და თხა. ეს ცხოველები იძლევიან რძეს, ხორცს და ბევრ სასარგებლო პროდუქტს, მაგალითად ბეწვს და ტყავს.

ბევრ ფერმერს ღორი და ქათამი ჰყავს. მათი მოშენება ყველგან შეიძლება, რადგან ისინი დახურულ სივრცეში იზრდებიან და სპეციალური საკვებით იკვებებიან. ქათმები ხორციდან ერთად კვერცხსაც გვაძლევენ. ზოგიერთ ფერმაში ქათმები ყოველდღიურად ათასობით კვერცხს დებენ.

ზოგი ევროპული ფერმა ძალიან პატარაა, ზოგი - ძალიან დიდი. დიდ ფერმებში დიდი მიწის ფართობებია. მათი დამუშავებისას დიდი ზომის სპეციალურ ტექნიკას იყენებენ. მთაგორიან ადგილებში ფერმები უფრო მცირე ზომისაა. ღობე ან გაზონი, რომელიც ფერმერთა ნაკვეთებს ერთმანეთისაგან ჰყოფს, ქარიან ამინდში ხელს უშლის მიწის გაფანტვას, ხოლო წვიმაში იცავს ნიადაგს გამორეცხვისგან. მათ ველური ბუნებისთვისაც მოაქვთ სარგებელი.

ევროპის ქალაქებში მცხოვრებთა დიდი ნაწილი შაბათ-კვირასა და შვებულებას სოფლის გარემოში ატარებს, ბუნებით ტკება, სუფთა ჰაერზე და სიმშვიდეში ისვენებს. სოფლის გარემოს მოვლა და მისი სილამაზის შენარჩუნება ყველა ჩვენთაგანის საზრუნავია.

სოფლად ცხოვრება ყველას მოსწონს.

ღორების მოშენება ფერმაში შესაძლებელია.

მინდვრებისგან შემდგარი ევროპული „ფარდავი“.

ზღვა

ქარიშხალა კლდეებზე
ბუდობს და თევზის
დასაჭერად ზღვაში
ყვინთავს.

ევროპის სანაპირო ზოლი ათასობით კილომეტრზეა გადაჭიმული. მისი არაერთგვაროვანი მოხაზულობა ბუნების ნახელავია. სანაპირო ზოლის მაღალი კლდეები, ქვიშიანი და ფერადკენჭებიანი პლაჟები ზღვამ გამოთალა - ის ხომ უკვე მრავალი საუკუნეა კლდეებს ეხეთქება.

ნორვეგიის სანაპირო ზოლში ღრმად შეჭრილმა მყინვარებმა ციცაბო-ნაპირიანი ველები - „ფიორდები“ - წარმოშვა. ევროპის ზოგიერთ სხვა ქვეყანაში ზღვა და ქარი ქვიშისგან გროვებს - დიუნებს - ქმნის. ევროპაში ყველაზე მაღალი (107 მეტრის სიმაღლის) დიუნი პილას დიუნია (Dune du Pyla), რომელიც საფრანგეთში, ქალაქ არკაშონის მახლობლად მდებარეობს.

ევროპის სანაპირო ზოლში მრავალი სახეობის თევზი თუ ზღვის ცხოველი ბინადრობს. სწორედ თევზებით და ზღვის ცხოველებით იკვებებიან ზღვის სანაპიროზე მობინადრე ფრინველები და ზღვის ძუძუმწოვრები, მაგალითად ზღვის ლომები. იმ ადგილებში, სადაც ზღვას მდინარეები უერთდება, გრძელფეხებიან ფრინველთა გუნდი საჭმელად მოფრინავს და, როდესაც წყალი დაბალია, ლამში მცხოვრები არსებებით იკვებება.

ევროპის ერთ-ერთი
უიშვიათესი ცხოველი -
ზღვის ლომი - ხმელთაშუა
ზღვაში ბინადრობს.

ევროპის ყველაზე
მაღალი დიუნა -
პილა.

ეს კირის კლდეები
ზღვამ გამოთალა.

ეს ფიორდი
ყინულიდან
წარმოიშვა

ფრინველების გუნდი საკვებს
მდინარის შესართავთან პოულობს.

ადამიანი და ზღვა

ზღვა ადამიანისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია. ხმელთაშუა ზღვას რომაელები იმდენად დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ, რომ მას „ჩვენი ზღვა“ ანუ Mare Nostrum უწოდეს. ევროპელები საუკუნეების განმავლობაში ოკეანეებში ნაოსნობდნენ, ახალ კონტინენტებსა და ქვეყნებს აღმოაჩენდნენ, მათთან ვაჭრობდნენ და იქ სახლდებოდნენ. თავში „მოგზაურობა დროში“ უფრო მეტს შეიტყობთ იმ აღმოჩენების შესახებ, რომლებიც სწორედ ამ დიდ მოგზაურობებს მოჰყვა.

მთელი მსოფლიოდან მომავალ სატვირთო გემებს ევროპის დატვირთულ პორტებში ყველა სახის საქონელი (ხშირად კონტეინერებით) შემოაქვთ. პორტებში გემები იცლება და საქონელი მატარებლებში, სატვირთო მანქანებსა და ბარჟებში იტვირთება. შემდეგ გემები ისევ - ამჯერად ევროპაში წარმოებული საქონლით იტვირთება - და სხვა კონტინენტებისკენ მიემგზავრება.

საკონტეინერო გემებს ტვირთები ევროპიდან გააქვთ და შემოაქვთ.

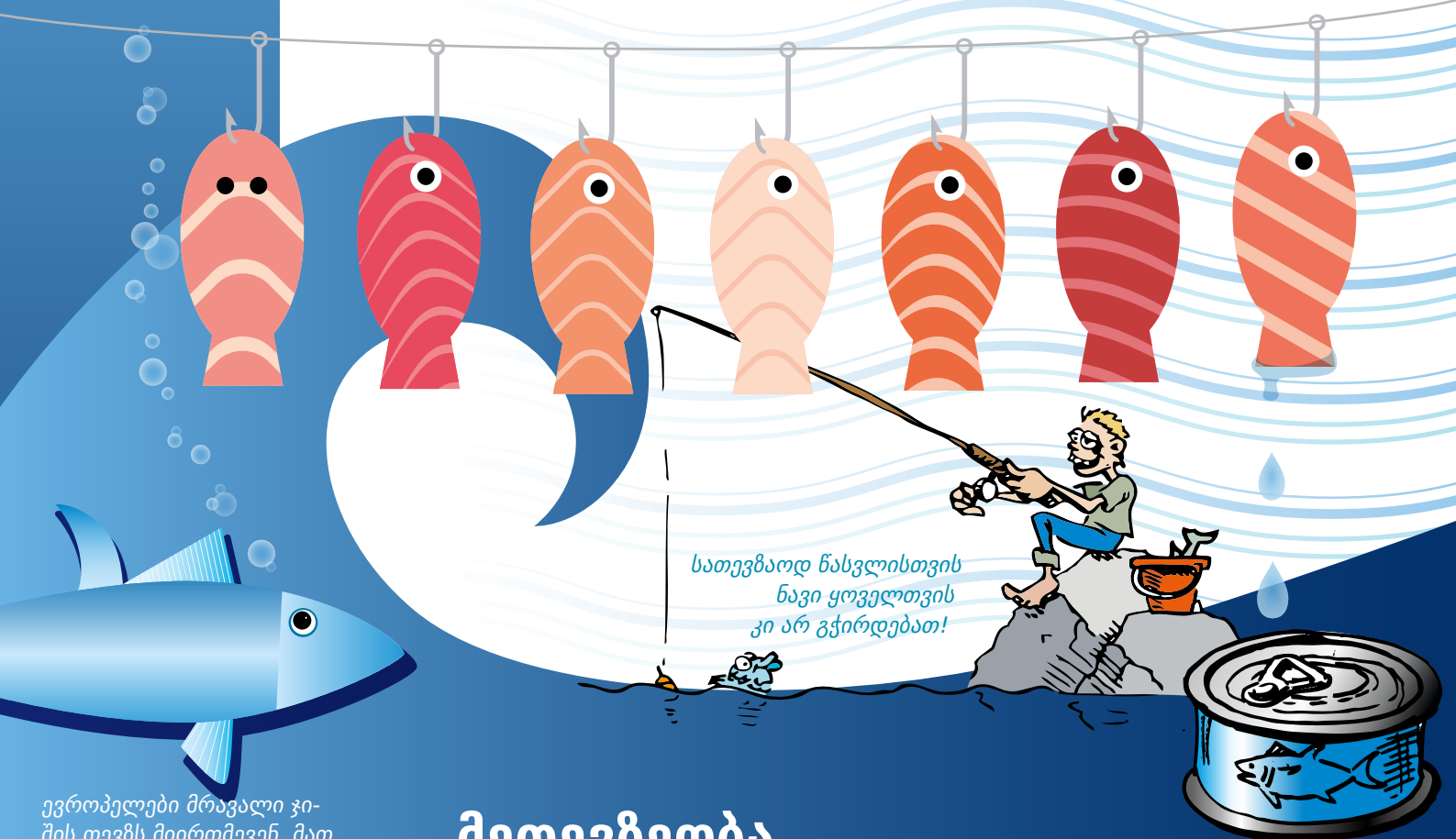
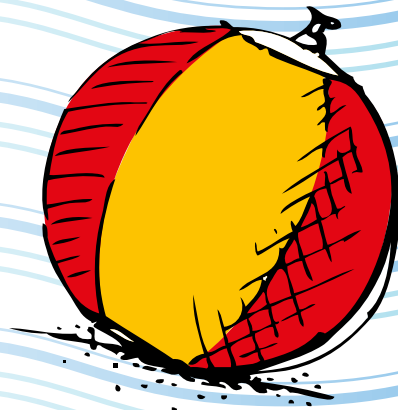
მსოფლიოში საუკეთესო გემები სწორედ ევროპაში აშენდა. მათ შორისაა მსოფლიოში უდიდესი სამგზავრო ლაინერი "ზღვების ჰარმონია" (Harmony of the Seas). ის საფრანგეთში აშენდა და პირველად ზღვაში 2016 წელს გავიდა.

უდიდესი სამგზავრო გემი მსოფლიოში - „ზღვების ჰარმონია“

სკუბა ყვინთვა
ხმელთაშუა ზღვის
სანაპიროზე

ევროპა მდიდარია ზღვისპირა კურორტებით, სადაც ადამიანებს შეუძლიათ კარგად დაისვენონ, მისდიონ სპორტის სხვადასხვა სახეობას - სერფინგს, ნაოსნობას, წყლის თხილამურებს და სკუბა ყვინთვას. მშვიდი დასვენების მსურველებს მზებზე გარუჯვა და ზღვაში გაგრილებაც შეუძლიათ.

ევროპელები მრავალი ჯიშის თევზს მიირთმევენ. მათ შორისაა ერთ-ერთი დიდი ზომის თევზი - ტუნა.

თანამედროვე თევზსარეწი ქარხანა სკაიში, შოტლანდია.

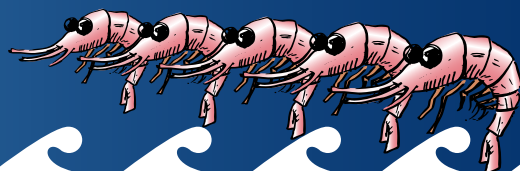
ორაგულის მოშენება.

მეთევზეობა

ევროპელები მეთევზეობას ყოველთვის დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ. ევროპის ბევრი ქალაქი ნავსადგურების გარშემო აშენდა; ათასობით ადამიანი სწორედ თევზჭერით, თევზის გაყიდვით, მეთევზეების და მათი ოჯახების მომსახურებით ირჩენს თავს.

თანამედროვე თევზსაჭერ გემებს, რომლებზეც თევზსარეწი ქარხნებიც დამონტაჟებული, დიდი რაოდენობის თევზის დაჭერა შეუძლიათ. იმისთვის, რომ ზღვაში საკმარისი რაოდენობის თევზი იყოს შენარჩუნებული, ევროპულმა ქვეყნებმა სპეციალური წესები შეიმუშავეს. ეს წესები განსაზღვრავს, თუ რა რაოდენობის თევზის დაჭერა შეიძლება და რა ზომის ბადით, რომ ლიფსიტებმა შეძლონ ბადიდან გამოძრომა.

ზღვაში საკმარისი რაოდენობის თევზის უზრუნველყოფის საუკეთესო გზა მისი მოშენებაა. ჩრდილოეთ ევროპის სანაპიროებზე ორაგულის მოსაშენებლად ზღვაში დამონტაჟებულ დიდ გალიებს იყენებენ. მოლუსკების და ხამანწკების მოშენებაც ასეთ გალიებში ხდება.

ევროპის სანაპიროების დაცვა

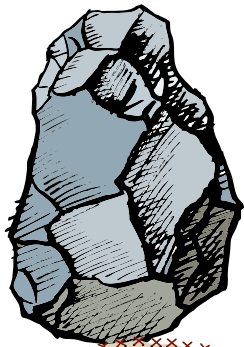
ევროპის სანაპიროები და ზღვა ერთნაირად მნიშვნელოვანია როგორც ადამიანებისთვის, ისე ველური ბუნებისთვის, ასე რომ, მათ მოვლა სჭირდება. ბუნება ქარიშხლებისა და ქალაქების მოსახლეობის მიერ დატოვებული ნარჩენებით დაბინძურებისგან უნდა დავიცვათ. ნავთობის ტანკერზე მომხდარი ავარიის შედეგად, ზღვაში დიდი რაოდენობით ნავთობი ჩაიღვრება ხოლმე. ასეთი ავარიის შემდეგ ზღვის სანაპირო შავად იღებება და იქ მცხოვრები ათასობით ფრინველი იღუპება.

ევროპული ქვეყნები ერთად ცდილობენ ასეთი შემთხვევების თავიდან აცილებას და ზრუნავენ სანაპირო ზოლის შენარჩუნებაზე, რომ ეს სილამაზე მომავალ თაობებს გადაეცეს.

მოგზაურობა დროში

ევროპა ათასწლეულების განმავლობაში იცვლებოდა და დღეს სრულიად სხვაა. ამ ცვლილებების ამბავი ძალიან საინტერესოა, თუმცა ძალიან გრძელი, ამიტომ, მხოლოდ რამდენიმე, ყველაზე მნიშვნელოვან ამბავს მოგიხსნებოდა.

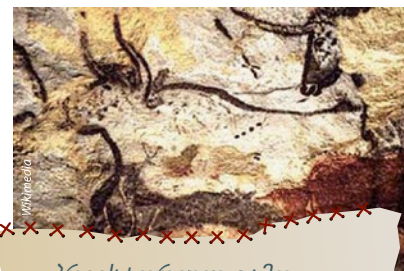

ქვის ხანის კაჟის იარაღი.

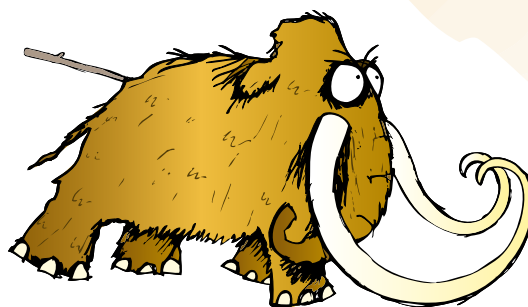
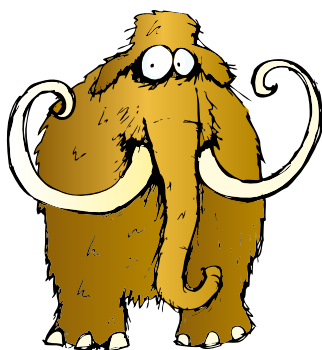
ქვის ხანა

პირველი ევროპელები მონადირეები იყვნენ, თუმცა ნაყოფის შეგროვებითაც ირჩენდნენ თავს. ზოგიერთი გამოქვაბულის კედლებზე ნაპოვნია ნადირობის ამსახველი ლამაზი ნახატები. პირველად ევროპელებმა თანდათანობით მიწის დამუშავება, ცხოველების მოშენება, მოსავლის მოყვანა და სოფლად ცხოვრება ისწავლეს.

მათ ქვისგან - ძირითადად კაჟის ქვისგან - იარაღების და ხელსაწყოების დამზადება დაიწყეს.

პრეისტორიულ გამოქვაბულში ნაპოვნი ნახატი ლასკოში, საფრანგეთი.

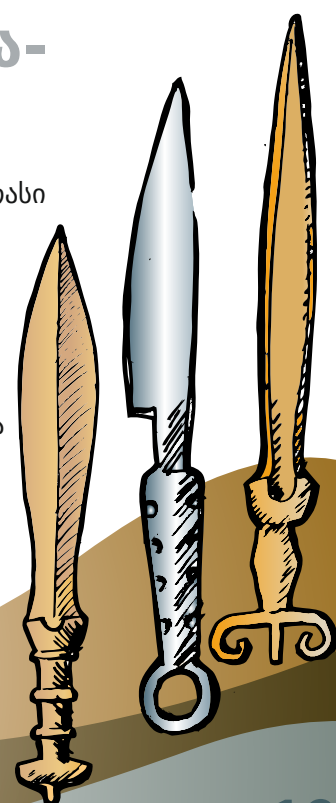
ბრინჯაოს და რკინის ხანა-ლითონის გამოყენება

ჩვენს წელთაღრიცხვამდე (ქრისტეს შობამდე) რამდენიმე ათასი წლით ადრე, ქვის დიდი ნატეხების ცეცხლზე გახურების შედეგად ადამიანმა ლითონის მიღება ისწავლა. ბრინჯაო, ანუ სპილენძისა და კალის შენადნობი, ხელსაწყოებისა და იარაღების დასამზადებლად საკმაოდ მტკიცე აღმოჩნდა, ოქრო და ვერცხლი კი რბილი, თუმცა ძალიან ლამაზი, ამიტომ, ამ ლითონებისგან ადამიანმა სამკაულის დამზადება დაიწყო.

მოგვიანებით ადამიანმა უფრო მტკიცე ლითონი - რკინა - აღმოაჩინა. ყველაზე საუკეთესო ხარისხის რკინა - ფოლადი - სიმტკიცის გამო ძნელად ტყდებოდა და ადამიანები მისგან სატევრებს ამზადებდნენ, თუმცა, ფოლადისგან სატევრის დამზადება არ იყო იოლი საქმე; ამიტომ, კარგი სატევარი იშვიათი იყო და ძვირად ფასობდა.

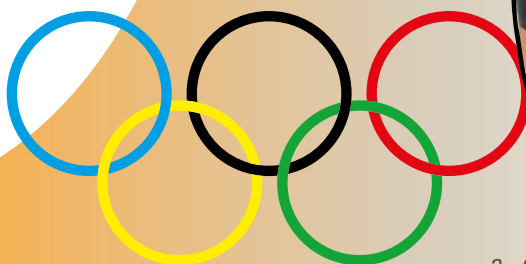
ბრინჯაოს ნაჯახის პირი.

ძველი საბერძნეთი

ჩვ. წ. აღ-მდე დაახლოებით 2000 წლიდან
200 წლამდე

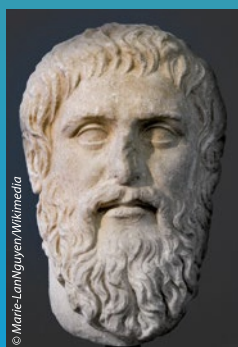
4 000 წლის წინ საბერძნეთში დიდი ქალაქების მშენებლობა დაიწყო. თავდაპირველად ქალაქებს მეფეები მართავდნენ. მოგვიანებით, ჩვ. წ. აღ-მდე დაახლოებით 500 წელს, ქალაქ ათენში შემოღებული იქნა - „დემოკრატია“, რაც „ხალხის მიერ მართვას“ ნიშნავს. (გადანწყვეტილებებს მეფის ნაცვლად ათენის მკვიდრნი ხმის მიცემის საფუძველზე იღებდნენ). დემოკრატია უმნიშვნელოვანესი ევროპული „გამოგონებაა“, რომელიც მთელ მსოფლიოში გავრცელდა.

ამ ანტიკურ ლარნაკზე
წითელი ფერით გამოსახული
ფიგურა ჩვ.წ. აღ-მდე 530
წელსაა შესრულებული.

ძველმა ბერძნებმა ბევრი სხვა რამ დაგვიტოვეს, მათ შორის:

- > საოცარი ამბები ღმერთების და გმირების, ომების და მოგზაურობების შესახებ;
- > მოხდენილი ტაძრები, მარმარილოს ქანდაკებები და ლამაზი თიხის ჭურჭელი;
- > ოლიმპიური თამაშები;
- > კარგად ნაგები თეატრები და დიდი მწერლები, რომელთა პიესები დღესაც იდგმება;
- > ისეთი მასწავლებლები, როგორიცაა სოკრატე და პლატონი, რომლებიც ადამიანებს ლოგიკურად აზროვნებას ასწავლიდნენ;
- > ევკლიდეს და პითაგორას მსგავსი მათემატიკოსები, რომლებმაც მათემატიკური წესები და ფორმულები გამოიგონეს;
- > ისეთი მეცნიერები, როგორიცაა არისტოტელე (რომელიც მცენარეებს და ცხოველებს სწავლობდა) და ერატოსთენე (ვინც დაადასტურა, რომ დედამიწა სფეროა და მისი მოცულობაც გამოიანგარიშა).

მსოფლიოს უდიდესი
მოაზროვნე პლატონი.

რომის იმპერია

ჩვ. წ. აღ-მდე დაახლოებით 500 წლიდან ჩვ. წ. აღ-ით 500 წლამდე

თავდაპირველად რომი იტალიის ერთი ჩვეულებრივი სოფელი იყო. რომაელები კარგად იყვნენ ორგანიზებული და ძლიერი, მებრძოლი არმია ჰყავდათ. ამის გამო მათ ნელ-ნელა ხმელთაშუა ზღვის გარშემო მდებარე ყველა მიწა დაიპყრეს. თანდათანობით რომის იმპერია იმდენად გაიზარდა, რომ ჩრდილოეთ ინგლისიდან საპარის უდაბნომდე და ატლანტიკის ოკეანიდან აზიამდე იყო გადაჭიმული.

ქვემოთ ჩამოთვლილია ზოგიერთი ისეთი რამ, რაც რომაელებისგან შემოგვრჩა:

- > სწორი და კარგი ხარისხის გზები, რომლებიც იმპერიაში შემავალ მიწებს ერთმანეთთან აკავშირებდა;
- > ლამაზი სახლები შიდა ეზოებით და მოზაიკით მორთული იატაკებით;
- > მტკიცე ხიდები და წყლის არხები (წყლის დიდ მანძილზე გადასაცვანად);
- > მომრგვალებული თალები, რომლებმაც შენობები მტკიცე და გამძლე გახადა;
- > ახალი სამშენებლო მასალები - ცემენტი და ბეტონი;
- > ახალი იარაღები, მაგალითად კატაპულტი;
- > უდიდესი მწერლები - კიკერონი (ციცერონი) და ვირგილიუსი;
- > რომის კანონთა სისტემა, რომელსაც ბევრი ევროპული ქვეყანა დღემდე იყენებს.

რომაული არხი, რომელიც დღესაც არსებობს პონ დიუ გარდში, საფრანგეთი.

მოზაიკა ქვის, ემალის, მინის ან კერამიკის უწვრილესი ნატეხებისგან კეთდება და მას შენობების მოსართავად იყენებენ.

შუა საუკუნეები

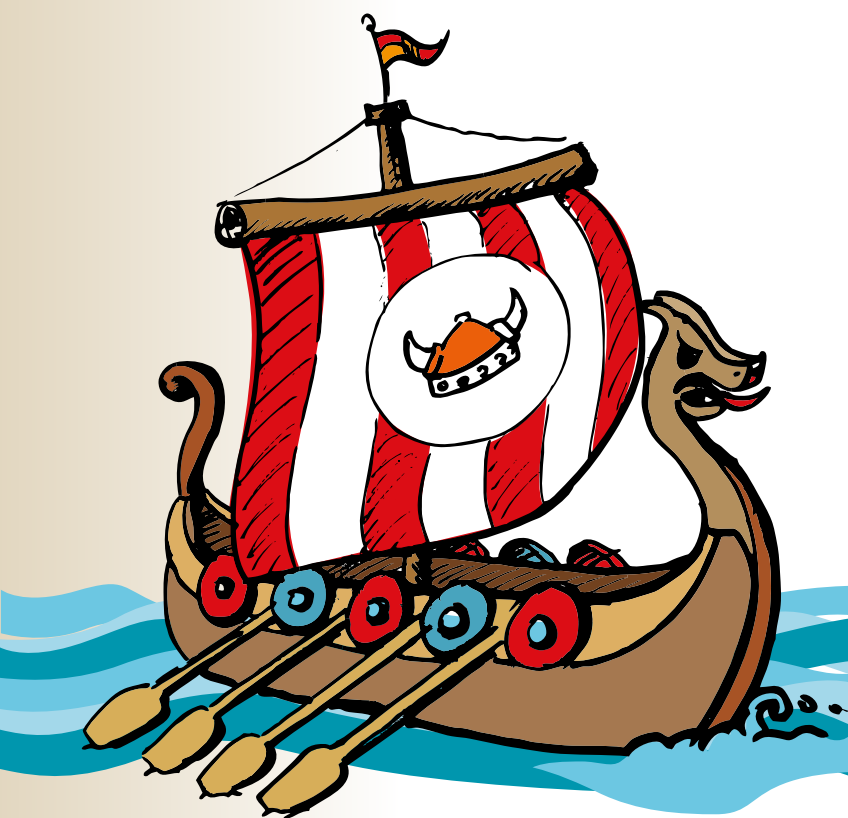
ჩვ. წ. აღ-ით დაახლოებით 500-დან 1500 წლამდე

რომის იმპერიის დაცემის შემდეგ, სხვადასხვა ხალხებმა ევროპის სხვადასხვა ნაწილი დაიპყრეს, მაგალითად:

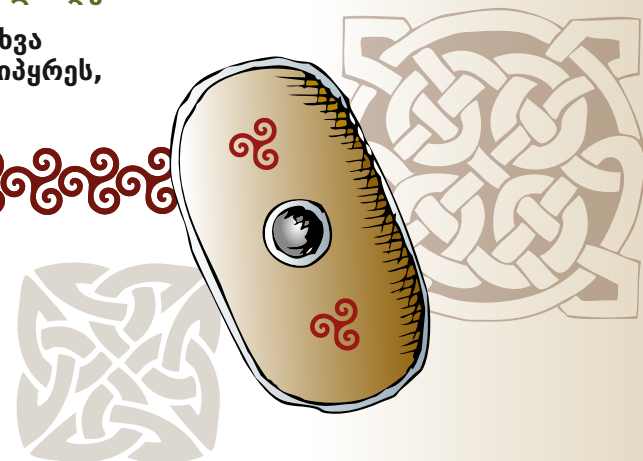
კელტები

რომის იმპერიის შექმნამდე კელტური ტომები ევროპის სხვადასხვა ნაწილში ცხოვრობდნენ. დღეს მათი შთამომავლები ძირითადად ბრეტანში (საფრანგეთი), კორნუოლში (ინგლისი), გალისიაში (ესპანეთი), ირლანდიაში, შოტლანდიაში და უელსში ცხოვრობენ. ევროპის ამ ნაწილებში კელტური ენები და კულტურა დღესაც ცოცხალია.

ნორმანები

ნორმანები ანუ „ჩრდილოეთის მკვიდრნი“ ის ვიკინგები იყვნენ, რომლებიც საფრანგეთის ერთ-ერთ რეგიონში (დღევანდელი ნორმანდია) დასახლდნენ, შემდეგ კი -1066 წელს - ინგლისი დაიპყრეს. ამ დაპყრობის ამსახველი სცენები ცნობილ ნორმანულ ნაქარგებზეა გამოსახული. ნაქარგები ქალაქ ბაიოს (Bayeux) მუზეუმში ინახება.

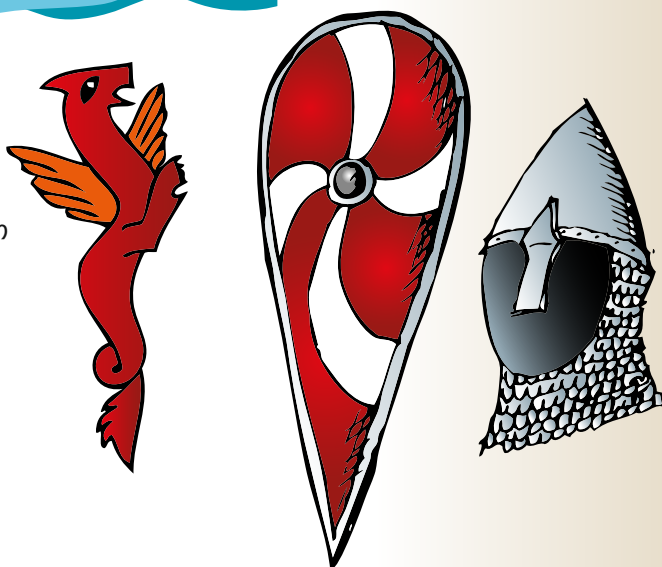

გერმანიკული ტომები

გერმანიკული ტომები მხოლოდ გერმანიაში არ დასახლებულან:

- > ანგლები და საქსონები ინგლისში გადასახლდნენ და 1066 წლამდე განაგებდნენ იქაურებს.
- > ჩვ. წ-აღ-ით დაახლოებით 500-დან და 800 წლამდე ფრანკებმა დაიპყრეს ევროპის დიდი ნაწილი, საფრანგეთის ჩათვლით. მათი ყველაზე დიდი მეფე იყო შარლემანი (Charlemagne).
- > გუთებმა (ვისიგოთები და ოსტგოთები) დაარსეს სამეფოები ესპანეთსა და იტალიაში.
- > ვიკინგები სკანდინავიაში ცხოვრობდნენ. ჩვ. წ. აღ-ით 800-იან - 900-იან წლებში ისინი სხვა ქვეყნებში ნაოსნობდნენ, გზად ძვირფასეულობას იპარავდნენ, ვაჭრობდნენ და იქ სახლდებოდნენ, სადაც კარგი სასოფლო-სამეურნეო მიწები იყო.

ვიკინგები იმდენად კარგი მემღვაურები იყვნენ, რომ ამერიკის ნაპირებსაც მიაღწიეს (მაგრამ არავის უთხრეს).

მტრისგან თავის დასაცავად შუა საუკუნეებში ციხე-სიმაგრეებს აგებდნენ.

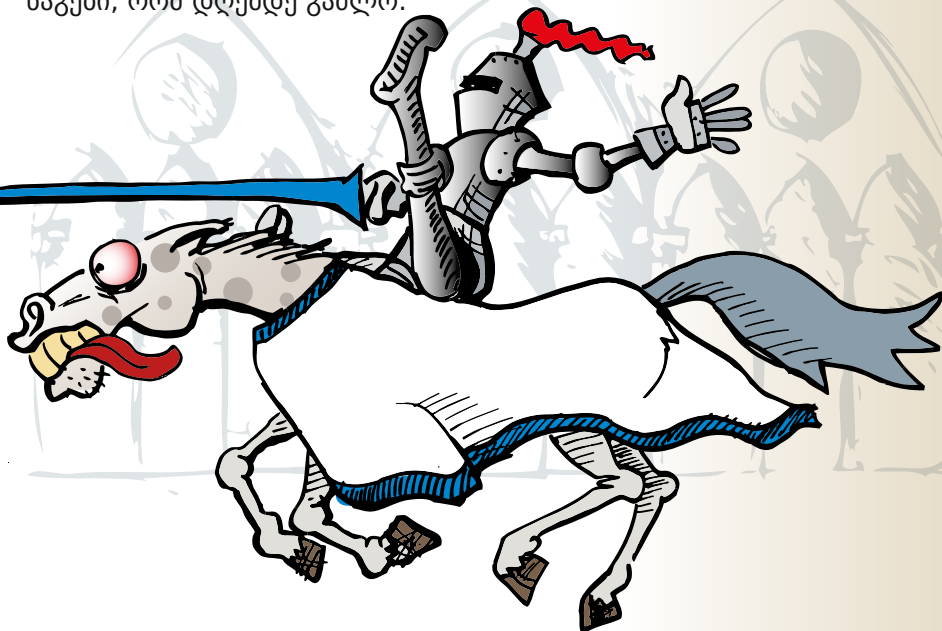
სლავები აღმოსავლეთ ევროპის ბევრ რეგიონში დასახლდნენ. სწორედ ისინი არიან სლავურად მოლაპარაკე ხალხების - ბელორუსების, ბულგარელების, ხორვატების, ჩეხების, პოლონელების, რუსების, სერბების, სლოვაკების, სლოვენელების და უკრაინელების - წინაპრები.

მაგიარები მე-9 და მე-10 საუკუნეებში კარპატების აუზში დასახლდნენ და 1000 წელს უნგრეთის სამეფო დააარსეს. მათი შთამომავლები დღესაც ცხოვრობენ უნგრეთსა და მის მეზობელ ქვეყნებში.

შუა საუკუნეებში ევროპის მეფეები და თავადები ხშირად დაობდნენ, ომებიც ძალზე ხშირი იყო (ეს ის დროა, როდესაც აბჯრით შემოსილი რაინდები ცხენებზე ამხედრებულები იბრძოდნენ). თავდასხმისგან თავის დასაცავად მეფეები და თავადები ქვით ნაგებ, სქელკედლიან ციხე-სიმაგრეებში ცხოვრობდნენ. ზოგიერთი ციხე-სიმაგრე ისე მკვიდრად იყო ნაგები, რომ დღემდე გაძლო.

გოთიკური არქიტექტურა შუა საუკუნეების უდიდესი გამოგონება იყო. ეს მილანის ტაძრის გარგოლია.

შუა საუკუნეებში ყველაზე გავრცელებული რელიგია ქრისტიანობა იყო; ყველაგან ეკლესია-მონასტრები შენდებოდა. ზოგიერთი მათგანი ძალზე შთამბეჭდავია, განსაკუთრებით დიდი ტაძრები, მაღალი სამრეკლოებით და ფერადი, ვიტრაჟებიანი ფანჯრებით.

ბერები ფერმერული მეურნეობით იყვნენ დაკავებული და ევროპაში სოფლის მეურნეობის განვითარებას უწყობდნენ ხელს. ისინი სკოლებს ხსნიდნენ და ლამაზად ილუსტრირებულ წიგნებს გამოსცემდნენ. მონასტრებში არსებულმა ბიბლიოთეკებმა ბევრი უძველესი წიგნი შემოგვინახა.

სამხრეთ ესპანეთში, სადაც ისლამი ყველაზე გავრცელებული რელიგია იყო, მისმა მიმდევრებმა ბევრი ლამაზი მეჩეთი და მინარეთი ააგეს. მათგან ყველაზე მნიშვნელოვანია დღემდე შემორჩენილი მეჩეთი კორდობაში (Cordoba) და ხირალდას (Giralda) მინარეთი სევილიაში.

შუა საუკუნეების უდიდესი მეჩეთი კორდობაში (ესპანეთი).

რენესანსი

ჩვ. წ. აღ-ით დაახლოებით
1300 წლიდან 1600 წლამდე

შუა საუკუნეებში ევროპის მოსახლეობის დიდმა ნაწილმა წერა - კითხვა არ იცოდა. ადამიანებმა მხოლოდ ის იცოდნენ, რასაც მათ ეკლესია ასწავლიდა. ძველი ბერძნებისა და რომაელების მიერ დანერგილი წიგნები მხოლოდ რამდენიმე მონასტერსა და უნივერსიტეტში ინახებოდა. მაგრამ, 1300 - 1400 წლებში სტუდენტებმა თავიდან აღმოაჩინეს ანტიკური წიგნები და მათი კითხვა დაიწყეს. ამ ნაშრომებში ამოკითხულმა იდეებმა და ცოდნამ სტუდენტები აღაფრთოვანა და ეს ამბავი ფართოდ გავრცელდა.

მდიდარი და განათლებული ადამიანები, მაგალითად ფლორენციაში (იტალია), ძალიან დაინტერესდნენ ამ ნაშრომებით. სიმდიდრის წყალობით მათ ჰქონდათ შესაძლებლობა, ეყიდათ წიგნები - განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც ევროპაში წიგნის საბეჭდი გამოგონეს (1445) - რამაც მათ ანტიკური საბერძნეთის და რომის დიდი სიყვარული გაუღვივა. ისინი სახლებს რომაული სასახლეების მსგავსად რთავდნენ, ფულს უხდიდნენ ნიჭიერ მხატვრებს და მოქანდაკეებს, რომ სახლების კედლები საბერძნეთის და რომის ისტორიის ამსახველი სცენებით, ღმერთების, გმირების და იმპერატორების გამოსახულებებით შეემკოთ.

მსოფლიოში ყველაზე ცნობილი ქანდაკებაა: მიქელანჯელოს „დავითი“

ლეონარდო და ვინჩი
ეს „ვერტმფრენი“ 500 წლის წინ გამოიგონა!

რენესანსის ხანის ერთ-ერთი უდიდესი ნამუშევარი: ბოტიჩელის „ვენერა“.

იქმნებოდა შთაბეჭდილება, თითქოს დაკარგული სილამაზე და სიბრძნე სამყაროში თავიდან დაიბადა. სწორედ ამიტომ უწოდებენ ამ პერიოდს „რენესანსს“ (რაც „თავიდან დაბადებას“ ნიშნავს). რენესანსმა სამყაროს მისცა:

- > ისეთი უდიდესი მხატვრები და მოქანდაკეები, როგორიცაა მიქელანჯელო და ბოტიჩელი;
- > ისეთი ნიჭიერი არქიტექტორები, როგორიცაა ბრუნელესკი;
- > საოცარი გამოგონებელი და მხატვარი ლეონარდო და ვინჩი;
- > დიდი მოაზროვნეები - ტომას მორი, ერაზმუსი და მონტენი;
- > ისეთი მეცნიერები, როგორიცაა კოპერნიკი და გალილეო (რომლებმაც აღმოაჩინეს, რომ დედამიწა და სხვა პლანეტები მზის გარშემო ბრუნავენ);
- > ისეთი ლამაზი შენობები, როგორიცაა ლუარის აუზის ციხესიმაგრეები;
- > ახალი ინტერესი იმ ყველაფრისა, რისი მიღწევაც შეუძლია ადამიანს.

ინდუსტრიული რევოლუცია

დაახლოებით 1750 წლიდან 1880 წლამდე

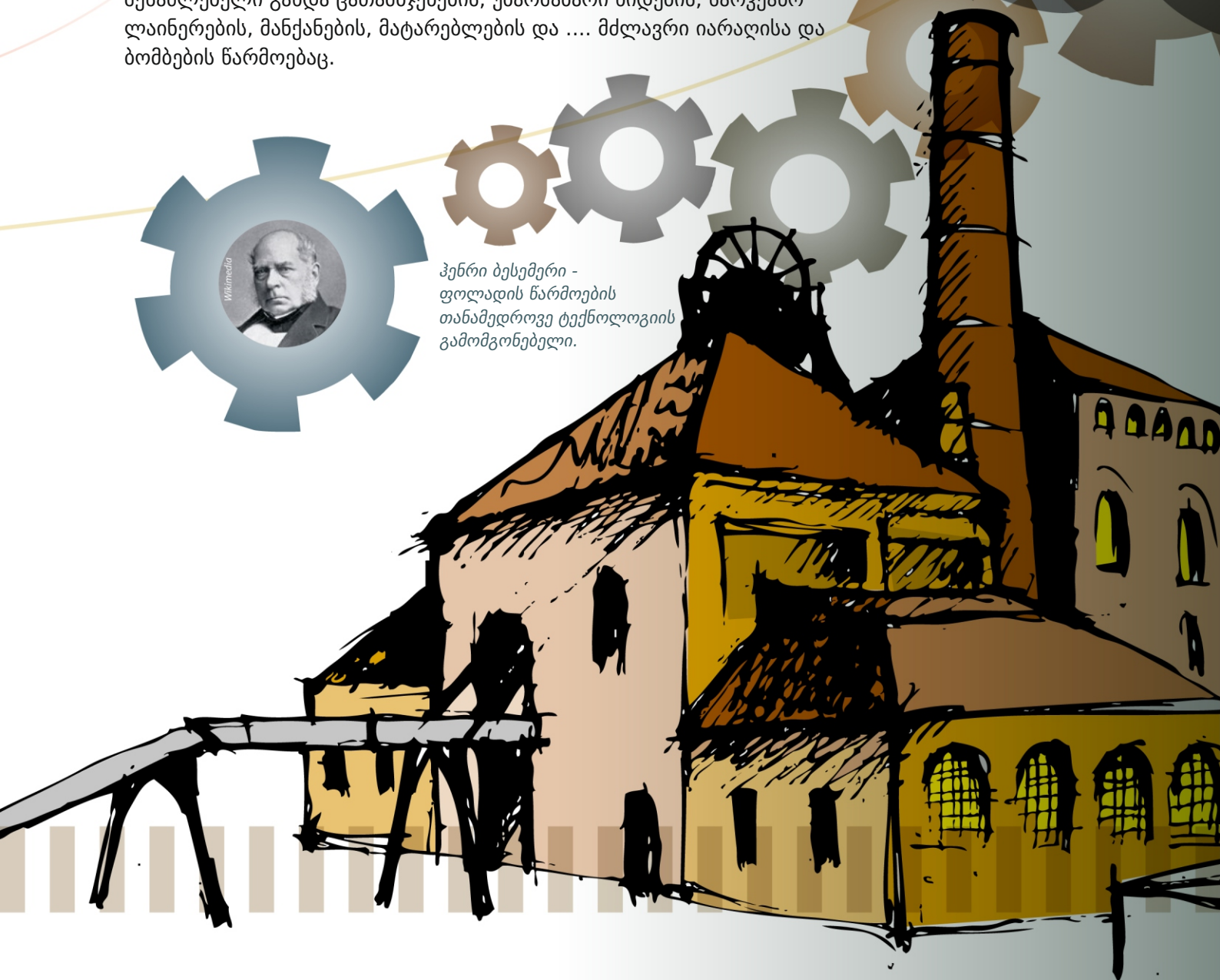
250 წლის წინ, ევროპაში, ახალი ტიპის „რევოლუცია“ დაიწყო - რევოლუცია ინდუსტრიის სფეროში. ის ენერგეტიკულმა კრიზისმა გამოიწვია. ათასობით წლის განმავლობაში, ადამიანები საწვავად შეშასა და ქვანახშირს იყენებდნენ, რის გამოც ევროპის რეგიონებში ტყეების გაჩეხვის საშიშროება გაჩნდა. ადამიანებმა დაიწყეს ფიქრი იმაზე, თუ კიდევ რა საწვავის გამოყენება შეეძლოთ.

ეს საწვავი იყო ნახშირი. ევროპა ნახშირით მდიდარი იყო და მეშახტეებმა მისი მოპოვება დაიწყეს. ნახშირს ხმარობდნენ ახლადგამოგონილი ორთქლის ძრავის ასამუშავებლად. ნახშირის გახურებით შესაძლებელი იყო კოქსის წარმოებაც, რომელიც ბევრად უფრო სუფთა საწვავია და რკინის და ფოლადის დასამზადებლად გამოიყენება.

დაახლოებით 150 წლის წინ, ინგლისელმა ჰენრი ბესემერმა გამოიგონა ღუმელი, რომელშიც შესაძლებელი იყო დიდი რაოდენობით ფოლადის იაფად გამოდნობა. მალე ევროპაში დიდი რაოდენობით ფოლადის გამოდნობა დაიწყო და ამან შეცვალა სამყარო. იაფი ფოლადის წყალობით შესაძლებელი გახდა ცათამბჯენების, უზარმაზარი ხიდების, საოკეანო ლაინერების, მანქანების, მატარებლების და მძლავრი იარაღისა და ბომბების წარმოებაც.

ჰენრი ბესემერი -
ფოლადის წარმოების
თანამედროვე ტექნოლოგიის
გამომგონებელი.

დიდი აღმოჩენები და ახალი იდეები

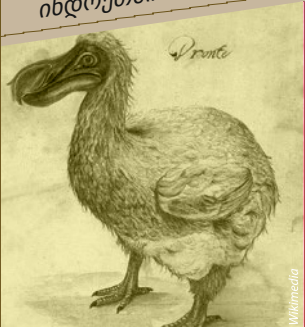
ჩვ. წ. აღ.-ით დაახლოებით 1500 წლიდან 1900 წლამდე

ქრისტეფორე კოლუმბის
გემების ასლები.

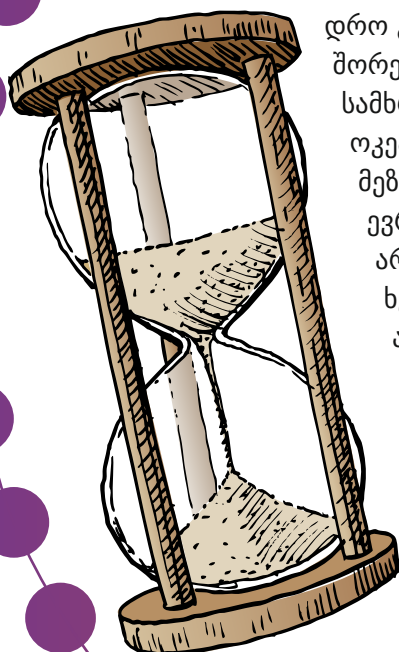
ვასკო და გამა - პირველი ადამიანი, რომელმაც ევროპიდან ინდოეთში იმოგზაურა.

ფრინველი დოდო, რომელიც არ დაფრინავს. ერთ დროს ის ინდოეთის ოკეანის ერთ-ერთ კუნძულზე ცხოვრობდა და ევროპელი კოლონისტების წყალობით გადაშენდა.

ვოლტერი - განმანათლებლობის ხანის უდიდესი მწერალი.

რენესანსის ხანაში ევროპელი ვაჭრები შორეულ ქვეყნებთან ვაჭრობას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ. მაგალითად, ინდოეთში სხვადასხვა საქონელი გაჰქონდათ და ყიდდნენ, სანაცვლოდ კი უცხო სანელებლები და ძვირფასი ქვები შემოჰქონდათ. ხმელეთით მგზავრობა ძნელი და ხანგრძლივი იყო, ამიტომ, ვაჭრებს ინდოეთში ზღვით გამგზავრება სურდათ. გზად აფრიკა უნდა გაეცლოთ, მაგრამ აფრიკა ხომ ძალიან დიდია!

იმ ხანად ბევრ ადამიანს უკვე სჯეროდა, რომ დედამიწა მრგვალია, ამიტომ, თუკი ის მართლაც მრგვალი იყო, დასავლეთით მოგზაურობისას ევროპელი ხომალდები, წესით, ინდოეთში უნდა ჩასულიყვნენ. ასე რომ, 1492 წელს ქრისტეფორე კოლუმბი და მისი მეზღვაურები ესპანეთიდან გაემგზავრნენ და ატლანტიკის ოკეანე გადალახეს, მაგრამ, ინდოეთში ჩასვლის ნაცვლად ისინი ბაჰამის კუნძულებს (კარიბის ზღვაში, ამერიკის სანაპიროსთან) მიაღწენ.

მათ სხვა მოგზაურებმაც მიბადეს. 1497-1498 წლებში, პორტუგალიელი საზღვაო ოფიცერი ვასკო და გამა იყო პირველი ევროპელი, რომელმაც აფრიკის გარშემო მოგზაურობისას ინდოეთის სანაპიროს მიაღწია. 1519 წელს კიდევ ერთი პორტუგალიელი მოგზაური, ფერდინანდ მაგელანი, რომელიც ესპანეთის მეფის კარზე მსახურობდა, სათავეში ჩაუდგა პირველ ევროპულ საზღვაო ექსპედიციას მსოფლიოს გარშემო.

ძალიან მალე, ევროპელებმა კარიბის კუნძულებსა და ამერიკაში (რომელსაც ისინი „ახალ სამყაროს“ უწოდებდნენ) მოგზაურობა და იქ კოლონიების დაარსება დაიწყეს. ანუ, ისინი მიწებს იპყრობდნენ და აცხადებდნენ, რომ ამიერიდან ეს მიწები მათი მშობლიური ქვეყნების საკუთრება იყო. ახალ კონტინენტზე ევროპელები თავიანთ წეს-ჩვეულებებს, ენებს და რწმენას ამკვიდრებდნენ. სწორედ ამიტომ, რომ ჩრდილოეთ ამერიკის მოსახლეობა ძირითადად ინგლისურად და ფრანგულად ლაპარაკობს, ცენტრალური და სამხრეთ ამერიკისა კი-ესპანურად და პორტუგალიურად.

დრო გადიოდა და ევროპელები სულ უფრო შორეულ ქვეყნებში - ჩინეთში, იაპონიაში, სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიაში, ავსტრალიასა და ოკეანიაში მოგზაურობდნენ. იქედან დაბრუნებული მეზღვაურები ყვებოდნენ იმ უცნაური, ევროპულისგან სრულიად განსხვავებული არსებების შესახებ, რომლებსაც გზად ხვდებოდნენ. ამ მონათხრობმა მეცნიერებს ახალი აღმოჩენების შესწავლისა და ევროპულ მუზეუმებში ცხოველების ჩამოყვანის და მცენარეების ჩამოტანის ინტერესი გაუღვივა. 1800 -იან წლებში ევროპელმა მოგზაურებმა აფრიკის კონტინენტის სიღრმეში შეაღწიეს, ხოლო 1910 წლისთვის ევროპულმა სახელმწიფოებმა აფრიკის მთელს კონტინენტზე დააარსეს კოლონიები.

ამ წლებში თვით ევროპაში მეცნიერები სამყაროს შესახებ უფრო მეტ ცოდნას იძენდნენ. გეოლოგები, რომლებიც ქანებს და წიაღისეულს სწავლობდნენ, დაინტერესდნენ იმით, თუ როგორ შეიქმნა დედამიწა და რა ხნის იყო ის სინამდვილეში. ორმა უდიდესმა მეცნიერმა ჟან ბატისტ ლამარკმა (საფრანგეთში) და ჩარლზ დარვინმა (ინგლისში) დაკვირვებების შედეგად დაასკვნეს, რომ ცხოველები და მცენარეები თანდათანობით ვითარდებოდნენ და რომ მილიონობით წლების განმავლობაში ცხოველისა თუ მცენარის ერთი სახეობა მეორეთი იცვლებოდა, ანუ ევოლუციას განიცდიდა.

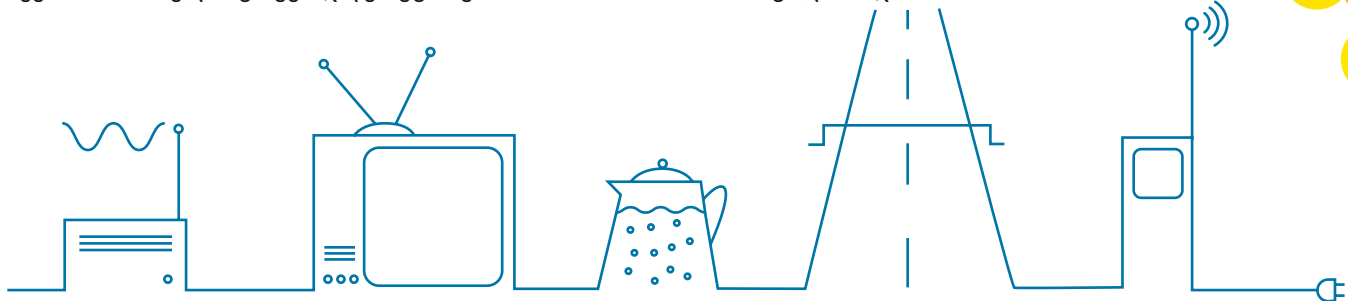
1700-იან წლებში ადამიანები სხვა მნიშვნელოვანი საკითხებით დაინტერესდნენ, მაგალითად იმით, თუ როგორ უნდა განხორციელებულიყო ქვეყნის მართვა და რა უფლებები და თავისუფლებები უნდა ჰქონოდათ ადამიანებს. ფრანგმა მწერალმა ჟან-ჟაკ რუსომ თქვა, რომ ყველა ადამიანი თანასწორია. კიდევ ერთი ფრანგი მწერლის, ვოლტერის თქმით, სამყარო უკეთესი იქნებოდა თუ ცოდნა და გონიერება უგუნურობას და ცრურწმენას ჩაანაცვლებდა.

„განმანათლებლობის“ სახელწოდებით ცნობილმა ამ ახალი იდეების ხანამ ბევრ ქვეყანაში დიდი ცვლილებები მოიტანა, მაგალითად 1789 წლის საფრანგეთის რევოლუცია, როდესაც ხალხმა გადაწყვიტა, რომ მათ ქვეყანაში მეფეების და ფეოდალების მმართველობა დასრულდა. რევოლუციონერთა ერთ-ერთი მოწოდება იყო „თავისუფლება, თანასწორობა და ძმობა“, რაც შემდგომში საფრანგეთის ეროვნულ დევიზად გამოცხადდა.

თანამედროვე სამყარო

დაახლოებით 1880 წლიდან დღემდე

მე-19 და მე-20 საუკუნეების სხვა ევროპულმა გამოგონებებმა ხელი შეუწყო იმ სამყაროს შექმნას, რომელშიც ჩვენ დღეს ვცხოვრობთ. მათ შორისაა, მაგალითად:

1886 ბენზინის ძრავი

**1901 პირველი რადიო შეტყობი-
ნებები**

**1909 ბაკელიტი, პირველი პლას-
ტმასი**

1912 ნონის განათება

**1920-იანი წლები ტელევიზია და
საავტომობილო გზები**

**1935 რადარი და ბურთულიანი
კალამი**

1937 ხსნადი ყავა

**1939 პირველი სწრაფი თვით-
მფრინავი**

**1940-იანი წლები პირველი
კომპიუტერი**

**1980-იანი წლები მსოფლიო ქსელი
(World Wide Web)**

დღეს, ევროპაში მომუშავე ადამიანების თითქმის მეოთხედი ისეთ საქონელს აწარმოებს, რომელზეც დიდი მოთხოვნაა თანამედროვე მსოფლიოში, ესაა: სურსათი და სასმელი, მობილური ტელეფონები და კომპიუტერები, ტანსაცმელი და ავეჯი, სარეცხის მანქანები და ტელევიზორები, მანქანები, ავტობუსები, სატვირთო მანქანები და ბევრ სხვა რამ.

ათი დასაქმებული ევროპელიდან დაახლოებით შვიდი მომსახურების სფეროში მუშაობს, ანუ მაღაზიაში, ფოსტაში, ბანკში, სადაზღვევო კომპანიაში, სასტუმროში, რესტორანში, საავადმყოფოში, სკოლაში და ა. შ. ეს ადამიანები დაკავებულნი არიან ვაჭრობით ან ისეთი მომსახურების განვითარებით, რომელიც ყველას სჭირდება.

© Julia Margaret Cameron

© Zuhro/Wikipedia

ჩარლზ დარვინმა 1859 წელს თავისი ევოლუციის თეორია გამოაქვეყნა.

პირველი ტელეფონი, რომელიც გამოიგონა შოტლანდიაში და-
ბადებულმა ალექსანდერ გრემ
ბელმა.

ისტორიის გაკვეთილები

სამწუხაროდ, ევროპის ისტორია არ შედგება მარტო დიდი მიღწევებისა და საამაყო საქმეებისაგან. ისტორიას ბევრი სამარცხვინო ფურცელიც ახლავს. საუკუნეების განმავლობაში ევროპელ ხალხებს შორის არაერთი სასტიკი ომი გაჩაღებულა. ომები ძირითადად ძალაუფლების, ქონების ან რელიგიის გამო ხდებოდა.

ევროპელი კოლონისტების გამო სხვა კონტინენტებზე მცხოვრები მილიონობით ადგილობრივი მცხოვრები დაიღუპა - ზოგი კოლონისტებთან ბრძოლაში, ზოგი კი უღირსად მოპყრობის გამო; კოლონისტები ადგილობრივ მცხოვრებელთა შორის უნებლიეთ ევროპულ დაავადებებსაც ავრცელებდნენ. ევროპელებმა მილიონობით აფრიკელი მონებად წაიყვანეს.

ამ საშინელი ქმედებებიდან სათანადო დასკვნების გამოტანა იყო საჭირო. 1800-იან წლებში ევროპაში მონებით ვაჭრობა აიკრძალა, 1900-იან წლებში კი კოლონიებმა დამოუკიდებლობა მოიპოვეს. ბოლოს და ბოლოს ევროპაში მშვიდობა დამყარდა.

იმის გასაგებად, თუ როგორ მოხდა ეს ყველაფერი, წაიკითხეთ თავი „ევროპული ოჯახის შექმნა - ევროპის კავშირის ამბავი.“

ომი

სამწუხაროდ, ევროპულ ოჯახში არაერთი უთანხმოება მოხდა. ხშირად იმაზე დაობდნენ, თუ ვინ უნდა ყოფილიყო ამა თუ იმ ქვეყნის მმართველი, ან რომელ ქვეყანას ეკუთვნოდა ესა თუ ის მიწა. ზოგ მბრძანებელს მეზობელი მიწების დაპყრობით სურდა თავისი ძალაუფლების განმტკიცება და იმის დამტკიცება, რომ მისი ხალხი სხვა ხალხებზე უფრო ძლიერი და კარგი იყო.

საუკუნეების განმავლობაში ევროპამ სხვადასხვა მიზეზის გამო გაჩაღებული არა-ერთი საზარელი ომი გადაიტანა. მეოცე საუკუნეში ევროპის კონტინენტზე დაიწყო ორი დიდი ომი, რომელიც მთელ მსოფლიოში გავრცელდა და მრავალი ქვეყანა ჩაითრია. სწორედ ამიტომ ეწოდათ მათ „მსოფლიო“ ომები. ამ ომებში მილიონობით ადამიანი დაიღუპა, ევროპა კი ნანგრევებსა და სიღარიბეში აღმოჩნდა.

რისი გაკეთება შეიძლებოდა იმისთვის, რომ ეს ყველაფერი აღარ განმეორებულიყო? ნუთუ ევროპელები ოდესმე მრგვალი მაგიდის გარშემო შეკრებასა და საუბარს შეძლებდნენ ნაცვლად ერთმანეთთან ბრძოლისა? დიახ, თურმე შესძლებიათ. ეს ამბავი შემდეგ თავშია მოთხრობილი - ამბავი ევროპის კავშირის შექმნისა.

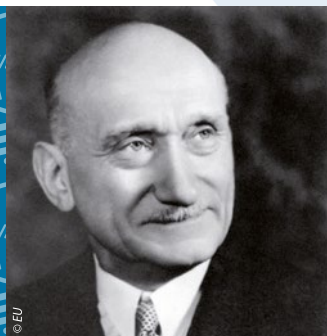
და მშვიდობა

ჩვენ, ევროპელები, სხვადასხვა ქვეყნებში ვცხოვრობთ. ეს ქვეყნები ერთმანეთისგან ენებით, ტრადიციებით, წეს-ჩვეულებებითა და რელიგიით განსხვავდებიან. თუმცა, სხვადასხვა მიზეზის გამო, ჩვენ მაინც ერთი დიდი ოჯახის წევრები ვართ და აი, რატომ:

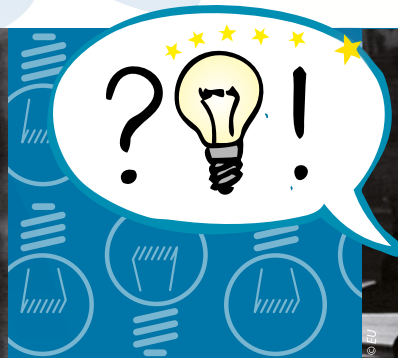
- > ჩვენ ევროპის კონტინენტზე ათასწლეულების განმავლობაში ერთად ვცხოვრობდით.
- > ევროპულ ენებს შორის ნათესაური კავშირია.
- > ევროპის ერთ ქვეყანაში მცხოვრები ადამიანი შეიძლება წარმოშობით მეორე ევროპული ქვეყნიდან იყოს.
- > ევროპული ტრადიციები, წეს-ჩვეულებები და დღესასწაულები ერთი ფუძიდან იღებს სათავეს.
- > ევროპელებს გვიყვარს და გვაერთიანებს ლამაზი მუსიკა, ხელოვნება, ბევრი პიესა თუ მოთხრობა, რომელიც ევროპის სხვადასხვა კუთხეში მცხოვრებმა ხალხებმა საუკუნეების განმავლობაში შექმნეს და დაგვიტოვეს.
- > ევროპაში თითქმის ყველას სჯერა სამართლიანობის, კეთილშეშობლობის, აზრის თავისუფლების, ერთმანეთის პატივისცემისა და გაჭირვებულ ადამიანებზე ზრუნვის.
- > ასე რომ, ჩვენთვის ძვირფასია ყველაფერი ის, რაც ჩვენს ქვეყანას თუ რეგიონს სხვებისგან განასხვავებს, მაგრამ ჩვენ იმასაც ვაფასებთ, რაც გვაერთიანებს.

ევროპული ოჯახი - ამბავი ევროპის კავშირის შექმნისა

მეორე მსოფლიო ომი 1945 წელს დასრულდა. ომი, რომელმაც მთელ კონტინენტს საშინელი ნგრევა და ხოცვა-ჟლეტა მოუტანა, სწორედ ევროპაში დაიწყო. როგორ უნდა აეცილებინათ ევროპელ ლიდერებს ამ საშინელების განმეორება მომავალში? მათ სჭირდებოდათ ახალი, კარგი გეგმა, რომელზეც ადრე არავის უფიქრია.

რობერტ შუმანი

ჟან მონე

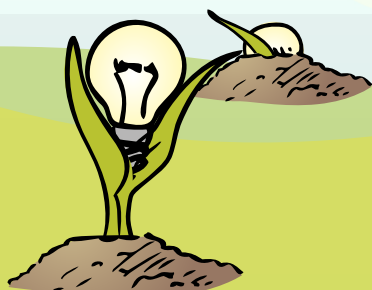
სრულიად ახალი იდეა

წარმოშობით ფრანგმა ჟან მონემ ამ გეგმაზე ბევრი იფიქრა და დაასკვნა, რომ ომის საწარმოებლად ნებისმიერ ქვეყანას სჭირდებოდა ორი რამ: რკინა - ფოლადის საწარმოებლად (რომლისგანაც მზადდება ტანკები, თოფები, ბომბები და სხვ.) და ქვანახშირი - ქარხნებისა და რკინიგზის ენერგიის წყაროთი მოსამარაგებლად. ევროპაში დიდი რაოდენობით ფოლადი და ქვანახშირი მოიპოვებოდა; სწორედ ამიტომ შეეძლოთ ევროპის ქვეყნებს იარაღის ასე იოლად წარმოება და ომის დაწყება.

ჟან მონემ წამოაყენა გაბედული წინადადება, რომლის მიხედვით საფრანგეთისა და გერმანიის მთავრობებს - და შესაძლოა სხვა ევროპულ ქვეყნებსაც - დამოუკიდებლად აღარ უნდა ეწარმოებინათ ქვანახშირი და ფოლადი. ნაცვლად ამისა, ქვანახშირისა და ფოლადის წარმოება ყველა დაინტერესებული ქვეყნის წარმომადგენლებს ერთობლივად უნდა განეხორციელებინათ; ისინი მოლაპარაკებების მაგიდას უნდა მისხდომოდნენ და ერთად მიეღოთ გადაწყვეტილებები, რაც მათ შორის ომს შეუძლებელს გახდიდა!

ჟან მონეს მიაჩნდა, რომ მისი გეგმა მხოლოდ იმ შემთხვევაში იქნებოდა წარმატებული, თუკი ევროპელი ლიდერები მის განხორციელებას გაბედავდნენ. ჟან მონემ თავისი გეგმა მეგობარს, საფრანგეთის მთავრობის მინისტრს რობერტ შუმანს გაანდო. გეგმამ რობერტ შუმანი ისე აღაფრთოვანა, რომ 1950 წლის 9 მაისს წარმოთქმულ ძალზე მნიშვნელოვან სიტყვაში მან საჯაროდ გაამჟღავნა ჟან მონეს გეგმა.

რობერტ შუმანმა არამხოლოდ საფრანგეთისა და გერმანიის, არამედ ბელგიის, იტალიის, ლუქსემბურგისა და ნიდერლანდების ლიდერების დარწმუნებაც შესძლო. მათ გადაწყვიტეს, გაერთიანებინათ ფოლადის და ქვანახშირის წარმოება და დაეარსებინათ „ევროპის ქვანახშირის და ფოლადის გაერთიანება“, რომლის მიზანი იყო მშვიდობის დამკვიდრება და ომის ნანგრევებიდან ახალი ევროპის აშენება. „ევროპის ქვანახშირის და ფოლადის გაერთიანება“ 1951 წელს შეიქმნა.

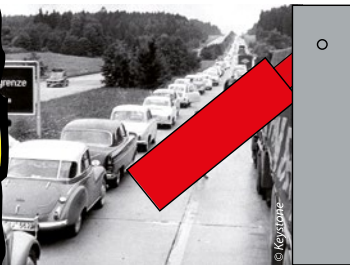

საერთო ბაზარი

„ევროპის ქვანახშირისა და ფოლადის გაერთიანებაში“ შემავალ ექვს ქვეყანას (ბელგიას, გერმანიას, იტალიას, ლუქსემბურგს, ნიდერლანდებსა და საფრანგეთს) შორის იმდენად კარგი ურთიერთობა დამყარდა, რომ ცოტა ხანში მათ ახალი ერთობის - „ევროპის ეკონომიკური გაერთიანების“ შექმნა გადაწყვიტეს. გაერთიანება 1957 წელს შეიქმნა.

„ეკონომიკური“ ეკონომიკასთან, ანუ ფულთან, ბიზნესთან, სამუშაო ადგილებთან და ვაჭრობასთან დაკავშირებულს ნიშნავს.

საზღვარზე ლოდინით დაღლილები... ასეთი რიგები ევროპელთა ცხოვრების შემადგენელი ნაწილი იყო.

„ევროპის ეკონომიკურ გაერთიანების“ ერთ-ერთი მთავარი მიზანი იყო „საერთო ბაზრის“ შექმნა, რაც მასში შემავალ ქვეყნებს შორის ვაჭრობას გააადვილებდა. მის შექმნამდე სატვირთო მანქანებს, მატარებლებს და ბარჟებს, რომლებსაც ტვირთი ერთი ქვეყნიდან მეორეში გადაჰქონდათ, საბუთების შესამოწმებლად საზღვარზე გაჩერება და ე. წ. „საბაჟო მოსაკრებლის“ გადახდა უხდებოდათ, რაც აფერხებდა და აძვირებდა საქონლის გადაზიდვას.

საერთო ბაზრის შემოღების მიზანი იყო სასაზღვრო შემოწმებების, საბაჟო მოსაკრებლის გაუქმება და საზღვრებზე შეფერხებების თავიდან აცილება; აგრეთვე, ქვეყნებს შორის ვაჭრობის გამარტივება და მისი ისეთივე სახით წარმართვა, როგორც ერთი ქვეყნის შიგნით.

სურსათი და მეურნეობა

მეორე მსოფლიო ომმა ძალზე გაართულა ევროპაში სურსათის წარმოება თუ სხვა კონტინენტებიდან მისი იმპორტი. სურსათის ნაკლებობა 1950-იანი წლების დასაწყისშიც იგრძნობოდა. „ევროპის ეკონომიკურმა გაერთიანებამ“ მიიღო გადაწყვეტილება, შემოეღო ფერმერებისთვის თანხების გადახდის ისეთი მექანიზმი, რომელიც მათ მეტი სურსათის წარმოების და მიწის დამუშავებიდან მიღებული შემოსავლით ცხოვრების შესაძლებლობას მისცემდა.

ასეთი მანქანებით ხდება ხორბლის და სხვა მარცვლეულის მოსავლის აღება.

ეს მექანიზმი, რომელსაც „სოფლის მეურნეობის საერთო პოლიტიკა“ დაერქვა, იმდენად წარმატებით განხორციელდა, რომ ფერმერებმა ჭარბი სურსათის წარმოება დაიწყეს და მასში ცვლილებების შეტანა გახდა საჭირო! დღეს „სოფლის მეურნეობის საერთო პოლიტიკის“ საშუალებით ის ფერმერებიც ფინანსდებიან, ვინც სოფლის გარემოს უვლიან.

ევროპის ეკონომიკური გაერთიანებიდან ევროპის კავშირამდე

საერთო ბაზრის შექმნიდან მოკლე ხანში „ევროპის ეკონომიკური გაერთიანების“ მოსახლეობამ საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება იგრძნო.

აღამიანებმა მეტი ფულის ხარჯვა დაიწყეს, გაჩნდა მეტი სურსათი, მაღაზიებში კი - უფრო მრავალფეროვანი საქონელი. მეზობელმა ქვეყნებმა ეს რომ დაინახეს, რამდენიმე მათგანმა 1960-იან წლებში გაერთიანებაში განუვრიანების სურვილი გამოთქვა. რამდენიმეწლიანი მოლაპარაკებების შედეგად, 1973 წელს დანია, ირლანდია და ბრიტანეთი* „ევროპის ეკონომიკურ გაერთიანებაში“ განუვრიანდნენ. 1981 წელს გაერთიანების წევრი გახდა საბერძნეთი, რომელსაც 1986 წელს მოჰყვა პორტუგალია და ესპანეთი, ხოლო 1995 წელს - ავსტრია, ფინეთი და შვედეთი. ასე რომ, გაერთიანება ახლა უკვე 15 წევრისაგან შედგებოდა.

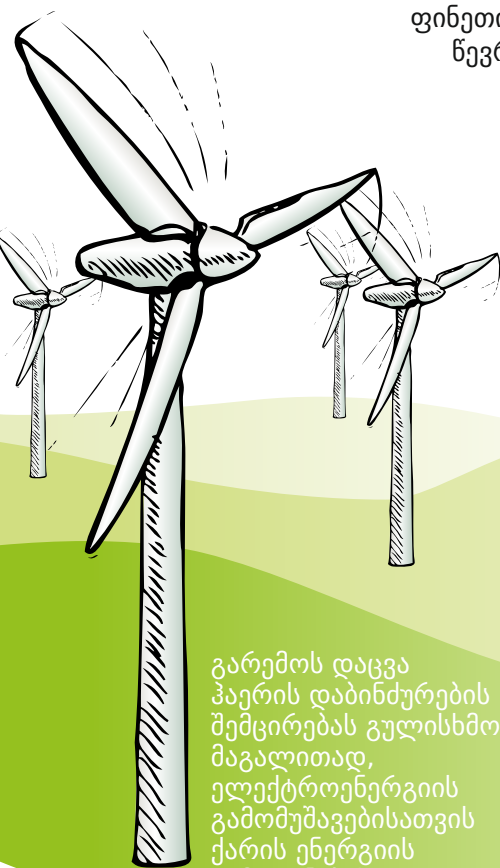
ევროპის გაერთიანებაში შესვლა. ამ ფოტოზე საბერძნეთი ხელს აწერს ევროპის კავშირში განუვრიანების ოფიციალურ დოკუმენტს.

ამ წლების განმავლობაში გაერთიანებამ სახე იცვალა. 1992 წლის ბოლოსთვის დასრულდა ე. წ. „საერთო ბაზრის“ (რომელიც მას შემდგომში დაერქვა) შექმნა და ბევრი სხვა რამ იქნა მიღწეული, მაგალითად, „ევროპის ეკონომიკურ გაერთიანებაში“ შემავალი ქვეყნები უკვე ერთად ზრუნავდნენ გარემოს დაცვასა და მთელს ევროპაში უკეთესი გზებისა და რკინიგზის მშენებლობაზე. გზების მშენებლობასა და სხვა მნიშვნელოვანი პროექტების განხორციელებაში გაერთიანების მდიდარი ქვეყნები ღარიბ ქვეყნებს ეხმარებოდნენ.

„ევროპის ეკონომიკური გაერთიანების“ ფარგლებში მოგზაურობის გამარტივების მიზნით მის წევრთა უმრავლესობამ საზღვარზე საპასპორტო კონტროლი გააუქმა. ამიერიდან, აღამიანს თავისუფლად შეეძლო გაერთიანების ერთი ქვეყნიდან მეორე ქვეყანაში საცხოვრებლად ან სამუშაოდ წასვლა. მთავრობებმა კი ახალ ინიციატივებზე დაიწყეს მსჯელობა, მაგალითად, იმაზე, თუ როგორ დაეხმარებოდნენ ერთმანეთს გაერთიანებაში შემავალი ქვეყნების პოლიციელები კრიმინალების, ნარკოტიკებით მოვაჭრეების და ტერორისტების დაკავებაში.

ერთმანეთისგან სრულიად განსხვავებული ქვეყნებისაგან შემდგარი გაერთიანება იმდენად ერთიანი და შეკავშირებული გახდა, რომ 1992 წელს გადაწყვიტა, შეეცვალა სახელი და მას „ევროპის კავშირი“ დარქმეოდა.

*ბრიტანეთმა ევროკავშირი 2020 წელს დატოვა

გარემოს დაცვა ჰაერის დაბინძურების შემცირებას გულისხმობს, მაგალითად, ელექტროენერგიის გამომუშავებისათვის ქარის ენერგიის გამოყენებას.

პოლიციელი და მისი ძაღლი ბარგში ნარკოტიკებს ეძებენ.

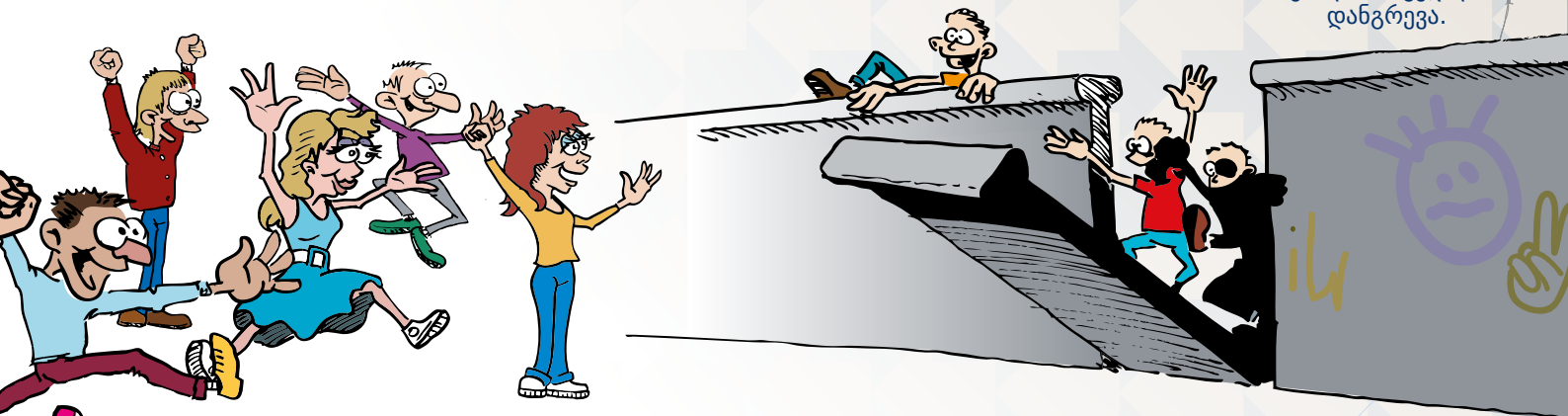
ევროპული ოჯახის გაერთიანება

ევროპის კავშირის საზღვრებს გარეთ ბევრი საინტერესო რამ ხდებოდა. წლების განმავლობაში აღმოსავლეთ ევროპა და დასავლეთ ევროპა გაყოფილი იყო. აღმოსავლეთ ევროპის ლიდერებს სჯეროდათ სახელისუფლებო სისტემის, რომელსაც „კომუნისტური“ ერქვა და რომელიც იქაური მოსახლეობის ცხოვრებას ართულებდა. ხალხი იჩაგრებოდა და რეჟიმის წინააღმდეგ გამომსვლელთა უმეტესობას აპატიმრებდნენ.

როდესაც აღმოსავლეთიდან დასავლეთში სულ უფრო მეტი ადამიანი გარბოდა, აღმოსავლეთის მმართველები შეშინდნენ. მათ აღმართეს მაღალი ღობეები და კედლები, მაგალითად, ისეთი კედელი, როგორც ბერლინი, რათა ხალხი საკუთარი ქვეყნებიდან ვერ გასულიყო. ბევრი ადამიანი, ვინც ნებართვის გარეშე საზღვრის გადაკვეთას ცდილობდა, ადგილზე დახვრიტეს. ეს დაყოფა იმდენად ძლიერი იყო, რომ ხშირად მას „რკინის ფარდას“ უწოდებდნენ.

1989 წელს, აღმოსავლეთ და დასავლეთ ევროპის ასეთი დაყოფა დასრულდა. ბერლინის კედელი დაინგრა და „რკინის ფარდა“ გაიხსნა. ძალიან მალე გერმანია გაერთიანდა. აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში მცხოვრებმა ხალხებმა ახალი მთავრობები აირჩიეს და თავი დააღწიეს ძველ, მკაცრ კომუნისტურ სისტემას. ისინი საბოლოოდ გათავისუფლდნენ და სიხარულით ზეიმობდნენ ამ გამარჯვებას.

1989:
ბერლინის კედლის
დანგრევა.

თავისუფლების მოპოვების შემდეგ, აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებმა ევროპის კავშირში გაწევრიანების სურვილი გამოთქვეს; ძალიან მალე დადგა გრძელი რიგი „კანდიდატი“ ქვეყნებისა, რომლებიც ევროპის კავშირში გაწევრიანებას ელოდნენ.

ევროპის კავშირში გაწევრიანების მსურველ ქვეყანაში ეკონომიკა კარგად უნდა იყოს განვითარებული. ქვეყანა დემოკრატიული უნდა იყოს, ანუ, მასში მცხოვრები ხალხი თავისუფლად, საკუთარი სურვილის მიხედვით უნდა ირჩევდეს მმართველობას და პატივს უნდა სცემდეს ადამიანის უფლებებს. ადამიანის უფლებებში იგულისხმება უფლება თქვა ის, რასაც ფიქრობ; უფლება იმისა, რომ არ იყო დაპატიმრებული სამართლიანი სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე; უფლება იმისა, რომ არ გახდეს ნაშვების მსხვერპლი და ბევრი სხვა მნიშვნელოვანი უფლება.

ყოფილმა კომუნისტურმა ქვეყნებმა ბევრი იღვანეს იმისათვის, რომ ყველა ეს პირობა შეესრულებინათ. რამდენიმე წელიწადში აღმოსავლეთ ევროპის რვა ქვეყანა - ესტონეთი, ლატვია, ლიეტუვა, პოლონეთი, სლოვაკეთი, სლოვენია, უნგრეთი და ჩეხეთის რესპუბლიკა - ევროპის კავშირში გასაწევრიანებლად მზად იყვნენ.

2004 წლის 1 მაისს ეს ქვეყნები ხმელთაშუა ზღვის კუნძულებთან - კვიპროსსა და მალტასთან ერთად - ევროპის კავშირში გაწევრიანდნენ. 2007 წლის 1 იანვარს ევროკავშირის დიდ ოჯახს შეუერთდა კიდევ ორი ყოფილი კომუნისტური ქვეყანა - ბულგარეთი და რუმინეთი; ხორვატია ევროკავშირის 2013 წლის 1 ივლისს შეუერთდა, რითაც წევრთა საერთო რაოდენობა 28-მდე გაიზარდა.

ასე მოკლე ვადაში ამდენი ქვეყანა ერთდროულად ევროპის კავშირში არასდროს გაწევრიანებულა. ეს მართლაც რომ „ოჯახის ხელახალი შეკავშირება“ იყო, რომლის შედეგად ევროპის აღმოსავლეთი, ცენტრალური და დასავლეთი ნაწილები გაერთიანდნენ.

2016 წლის ივნისში ბრიტანეთმა ევროკავშირიდან გასვლას მისცა ხმა, შესაბამისად, 2020 წელს ევროკავშირის ქვეყნების საერთო რაოდენობა 27 გახდა.

ევროკავშირის 27 წევრი
ქვეყნის დროშები.

რას აკეთებს ევროპის კავშირი?

ევროპის კავშირი სხვადასხვა გზით ცდილობს გააუმჯობესოს ადამიანების ცხოვრება. ქვემოთ მოყვანილია ის ძირითადი სფეროები, რომლებშიც ევროპის კავშირი მოღვაწეობს.

დაბინძურება არ ცნობს საზღვრებს, ასე რომ, ევროპის სახელმწიფოები ერთად იცავენ გარემოს.

კლიმატის ცვლილება და გარემო

გარემო ყველას ეკუთვნის, ამიტომ, მის დასაცავად ყველა ქვეყანამ უნდა იზრუნოს. ევროკავშირში შემუშავებულია წესები გარემოს დაბინძურების წინააღმდეგ ან, მაგალითად, გარეული ფრინველების დასაცავად. ეს წესები ევროპის კავშირის ყველა ქვეყნისათვის სავალდებულოა, ხოლო ამ ქვეყნების მთავრობებმა მათი მკაცრი დაცვა უნდა უზრუნველყონ.

კლიმატის ცვლილება, რომელიც გლობალური დათბობის სახელწოდებითაც მოიხსენიება, კიდევ ერთი ისეთი პრობლემაა, რომელსაც ცალკეული ქვეყანა მარტო ვერ მოაგვარებს. ამიტომ, ევროკავშირის ქვეყნები შეთანხმდნენ, რომ ერთად იმუშავებენ იმ გამონაბოლქვის შემცირებაზე, რომელიც ატმოსფეროს აზიანებს და გლობალურ დათბობას იწვევს. ევროკავშირი ცდილობს სხვა ქვეყნებზეც მოახდინოს ზემოქმედება, რომ მათაც იზრუნონ ამ პრობლემის მოგვარებაზე.

ევრო მიმოქცევაშია ევროკავშირის ბევრ ქვეყანაში

ევრო

თითოეულ ევროპულ ქვეყანას წლების განმავლობაში თავისი ფულადი ერთეული ჰქონდა. დღეისათვის ერთიანი ვალუტა, ევრო, მზაობის შემთხვევაში, ევროპის კავშირის ყველა ქვეყანას შეუძლია შემოიღოს. ერთიანი ვალუტით სარგებლობა აადვილებს ბიზნესს, მოგზაურობას და ვაჭრობას ევროპის კავშირის მთელს ტერიტორიაზე, რადგან აღარ არის საჭირო ვალუტის გადაცვლა.

ეს ასევე კრიზისის დროს ეკონომიკას უფრო ასტაბილურებს. დღეს ევროს თავის ვალუტად 21 ქვეყანა იყენებს. ევროს მონეტების ერთმანეთთან შედარებისას დაინახავთ, რომ მონეტის ერთ მხარეს იმ ქვეყნის სიმბოლოა გამოსახული, რომელშიც ის დამზადდა, მეორე მხარე კი ყველა მონეტას ერთნაირი აქვს.

ევროკავშირის დახმარებით ევროპის სხვადასხვა ქვეყნების სტუდენტები ერთად სწავლობენ.

თავისუფლება!

ევროპის კავშირში მცხოვრებ ადამიანს თავისუფლად შეუძლია ევროკავშირის იმ ქვეყანაში იცხოვროს, იმუშაოს და ისწავლოს, რომელსაც აირჩევს. ევროკავშირი მაქსიმალურად ცდილობს, გაადვილოს მოქალაქეთა გადაადგილება წევრ სახელმწიფოებს შორის. ევროკავშირის ერთი ქვეყნიდან მეორეში მოგზაურობისას, ევროკავშირის მოქალაქეებს პასპორტის ჩვენება არ სჭირდებათ. ევროკავშირი ხელს უწყობს ერთი წევრი ქვეყნის სტუდენტებს და ახალგაზრდებს, ისწავლონ ან მომზადდნენ გაიარონ მეორე წევრ ქვეყანაში.

ახალი სამუშაოს შესასრულებლად ადამიანების მომზადება ძალიან მნიშვნელოვანია.

სამუშაო ადგილები

ადამიანისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია, ჰქონდეს ისეთი სამუშაო, რომელიც მოსწონს და კარგად გამოსდის. ნაწილი იმ შემოსავლისა, რომელსაც ადამიანები ანაზღაურების სახით იღებენ, საავადმყოფოებზე, სკოლებზე და მოხუცების მოვლაზე იხარჯება. სწორედ ამიტომ, ევროკავშირი მაქსიმალურად ცდილობს, შექმნას ახალი და უკეთესი სამუშაო ადგილები მათთვის, ვისაც მუშაობა შეუძლია. ევროკავშირი ეხმარება ადამიანებს, დაიწყონ ახალი ბიზნესი და ხარჯავს ფულს ახალი ტიპის სამუშაოსთვის კადრების მომზადებაში.

ევროკავშირი ახალი გზების დაგების ხარჯებს იხდის.

დახმარების განწევა რთული რეგიონებისთვის

ევროპის ბევრ რეგიონში ცხოვრება არც ისე იოლია. ზოგან, მალაროს თუ ქარხნის დახურვის გამო, არ არის საკმარისი სამუშაო ადგილი; ზოგიერთ რეგიონში კლიმატის გამო ფერმერული მეურნეობის წარმოება რთულია, ზოგან კი ნაკლებად განვითარებული გზებისა და რკინიგზის გამო ვაჭრობაა გართულებული.

ევროკავშირი ამ პრობლემებს შემდეგნაირად აგვარებს: ყველა წევრი სახელმწიფო აგროვებს თანხას, რომლითაც ხდება რთული რეგიონების დახმარება. მაგალითად, გზების და რკინიგზის მშენებლობის ხარჯების დაფარვა, ასევე, ბიზნესის დახმარება, რომ მან შექმნას ახალი სამუშაო ადგილები.

დახმარების განწევა ღარიბი ქვეყნებისთვის

მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში ომების, დაავადებების, ბუნებრივი კატასტროფების, მიწისძვრების, გვალვების თუ წყალდიდობების გამო ადამიანები ცუდად ცხოვრობენ და იღუპებიან კიდევ. ხშირად ამ ქვეყნებს არ აქვთ საკმარისი ფული სკოლების, საავადმყოფოების, გზების და სახლების ასაშენებლად.

ამ ქვეყნებს ევროკავშირი აძლევს ფულს და იქ სამუშაოდ აგზავნის მასწავლებლებს, ექიმებს, ინჟინრებსა და ექსპერტებს იმისთვის, რომ ადამიანებს მათი ცხოვრების გაუმჯობესებაში დაეხმარონ. ღარიბ ქვეყნებში წარმოებულ საქონელს ევროკავშირი ყიდულობს, თუმცა მათ საბაჟო მოსაკრებელს არ ახდენინებს, რითაც მეტი თანხების მოპოვებაში ეხმარება.

ევროკავშირი სურსათის ანვდის გაჭირვებულ ხალხს.

ევროპული დროშა.

მშვიდობა

ევროპის კავშირმა ბევრი ევროპული ქვეყანა დაამეგობრა. ბუნებრივია, რომ ეს ქვეყნები ხშირად ერთმანეთს არ ეთანხმებიან, თუმცა, ერთმანეთში ქიშპობის ნაცვლად, მათი ლიდერები მრგვალი მაგიდის გარშემო იკრიბებიან და უთანხმოებებს მოლაპარაკების გზით აგვარებენ.

ასე რომ, ჟან მონეს და რობერტ შუმანის ოცნება ახდა

ევროპის კავშირმა მის წევრ სახელმწიფოებს მშვიდობა მოუტანა. ევროკავშირი აგრძელებს მშვიდობაზე ზრუნვას თავის სამეზობლოსა და მთელ მსოფლიოში.

ზემოთ ევროკავშირის საქმიანობის მხოლოდ მცირე ნაწილი აღვწერეთ. ევროკავშირი ბევრად მეტ საქმეს აკეთებს. დღეს ევროკავშირი ადამიანების ცხოვრების ყველა მხარეზე ახდენს გავლენას. რა უნდა აკეთოს და რა არ უნდა აკეთოს ევროკავშირმა? ეს ევროკავშირში მცხოვრები ადამიანების გადასაწყვეტია. როგორ მივიღოთ მონაწილეობა გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში? იხილეთ შემდეგ თავში.

ევროპას თავისი დროშა და ჰიმნი აქვს, ესაა „ოდა სიხარულს“ ბეთჰოვენის მეცხრე სიმფონიიდან. ნაწარმოების ტექსტი გერმანულია, თუმცა ევროპის ჰიმნი ტექსტის გარეშე სრულდება. მისი მოსმენა შეგიძლიათ ინტერნეტგვერდზე:

europa.eu/european-union/about-eu/symbols/anthem_en

სადაგეთ
აქაქაქები
იანთ
ნებს ?

-

(*) ეს სახელი არ ზღუდავს სტატუსთან დაკავშირებულ პოზიციებს და შეესაბამება გაეროს უშიშროების საბჭოს 1244/1999 რეზოლუციას და კოსოვოს დამოუკიდებლობის დეკლარაციასთან დაკავშირებით გაეროს საერთაშორისო სასამართლოს დასკვნას.

- 1 ატომიუმი, ბრიუსელი, ბელგია
- 2 სან ლორენცო დე ელ ესკორიალის სამეფო მონასტერი, მადრიდი, ესპანეთი
- 3 პარტენონი, ათენი, საბერძნეთი
- 4 პარლამენტის შენობა, ბუდაპეშტი, უნგრეთი
- 5 ეიფელის კოშკი, პარიზი, საფრანგეთი
- 6 ქარის წისქვილები, ნიდერლანდები
- 7 კარლის ხიდი, პრაღა, ჩეხეთი
- 8 პატარა ქალთევზას ქანდაკება, კოპენჰაგენი, დანია
- 9 წმინდა ნიკოლოზის ეკლესია, სოფია, ბულგარეთი
- 10 საგრადა ფამილიას საკათედრო ტაძარი, ბარსელონა, ესპანეთი
- 11 კოლიზეუმი, რომი, იტალია
- 12 ბრანდენბურგის კარიბჭე, ბერლინი, გერმანია

შეგიძლიათ თითოეული მათგანის პოვნა რუკაზე?
წინა გვერდი შეიძლება დაგეხმაროთ!

ევროპის კავშირის წევრი სახელმწი- ფოები

ქვემოთ ჩამოთვლილია
ევროკავშირის ყველა
ქვეყნის სახელწოდება ამ
ქვეყნის ენაზე/ენებზე
(იხ. ფრჩხილებში).

(*) ქვეყნის სრული სახელწოდებაა
„დიდი ბრიტანეთის და ჩრდილოეთ
ირლანდიის გაერთიანებული სამე-
ფო“, თუმცა მას მოკლედ ბრიტა-
ნეთს ან გაერთიანებულ სამეფოს
უწოდებენ.

მოცემულია მოსახლეობის რაოდენ-
ობის 2019 წლის მონაცემები.

წყარო: Eurostat

დროშა	ქვეყანა	დედაქალაქი	მოსახლეობა
	ბელგია (Belgique; België)	ბრიუსელი (Bruxelles; Brussel)	11.4 მილიონი
	ბულგარეთი (България/Bulgaria)	სოფია (Sofia)	7.1 მილიონი
	ჩეხეთის რესპუბლიკა (Česká republika)	პრაღა (Praha)	10,6 მილიონი
	დანია (Danmark)	კოპენჰაგენი (København)	5,8 მილიონი
	გერმანია (Deutschland)	ბერლინი (Berlin)	82.8 მილიონი
	ესტონეთი (Eesti)	ტალინი (Tallinn)	1.3 მილიონი
	ირლანდია (Éire; Ireland)	დუბლინი (Baile Átha Cliath; Dublin)	4.8 მილიონი
	საბერძნეთი (Ελλάδα/Elláda)	ათენი (Αθήνα/Athinai)	10.7 მილიონი
	ესპანეთი (España)	მადრიდი (Madrid)	46.7 მილიონი
	საფრანგეთი (France)	პარიზი (Paris)	66.9 მილიონი
	ხორვატია (Hrvatska)	ზაგრები (Zagreb)	4.1 მილიონი
	იტალია (Italia)	რომი (Roma)	60.5 მილიონი
	კვიპროსი (Κύπρος/Kypros) (Kıbrıs)	ნიქოზია (Λευκωσία/Lefkosia) (Lefkosa)	0.9 მილიონი
	ლატვია (Latvija)	რიგა (Rīga)	1.9 მილიონი
	ლიეტუვა (Lietuva)	ვილნიუსი (Vilnius)	2.8 მილიონი
	ლუქსემბურგი (Luxembourg)	ლუქსემბურგი (Luxembourg)	0.6 მილიონი
	უნგრეთი (Magyarország)	ბუდაპეშტი (Budapest)	9.8 მილიონი
	მალტა (Malta)	ვალეტა (Valletta)	0.5 მილიონი
	ნიდერლანდები (Nederland)	ამსტერდამი (Amsterdam)	17.2 მილიონი
	ავსტრია (Österreich)	ვენა (Wien)	8.8 მილიონი
	პოლონეთი (Polska)	ვარშავა (Warszawa)	38.0 მილიონი
	პორტუგალია (Portugal)	ლისაბონი (Lisboa)	10.3 მილიონი
	რუმინეთი (România)	ბუქარესტი (București)	19.5 მილიონი
	სლოვენია (Slovenija)	ლუბლიანა (Ljubljana)	2.1 მილიონი
	სლოვაკეთი (Slovensko)	ბრატისლავა (Bratislava)	5.4 მილიონი
	ფინეთი (Suomi; Finland)	ჰელსინკი (Helsinki; Helsingfors)	5.5 მილიონი
	შვედეთი (Sverige)	სტოკჰოლმი (Stockholm)	10.1 მილიონი

მოდო, გავიცნოთ ევროპა! ვიქტორინა

(მინიმუმ: ყველა ამ შეკითხვაზე პასუხს წიგნში ნახავთ)

1. რამდენი კონტინენტია დედამიწაზე?

1.

?

2. რომელ ორ ქალაქს აკავშირებს ლა მანშის სრუტეში გამავალი გვირაბი?

2.

?

3. რა პქვია მოვლენას, როდესაც ჩიტები შემოდგომისას სამხრეთში მიფრინავენ და გაითარს თბილ რეგიონებში ატარებენ?

3.

?

4. რა პქვია საქმიანობას, რომლის დროსაც ფერმერები თავიანთ ნაკვეთებს მიწიდან ამოსული წყლით ან მდინარის წყლით რწყავენ?

4.

?

5. დაასახელეთ ზღვის ბინადრები, რომელთა მოშენება შეიძლება.

5.

?

6. რას ნიშნავს „დემოკრატია“?

6.

?

7. რომელმა სანჯავმა (რომელსაც ორთქლის ძრავისთვის იყენებდნენ) შეუწყო ხელი ინდუსტრიულ რევოლუციას?

7.

?

8. რა ისტორიული მოვლენა მოხდა 1789 წელს?

8.

?

9. რომელ წლებში იქნა გამოგონილი კომპიუტერი?

9.

?

10. ევროკავშირის რამდენი ქვეყანა იყენებს ევროს საკუთარ ვალუტად?

10.

?

11. სად მდებარეობს იუსტიციის სასამართლო?

11.

?

12. რამდენ ხანში ერთხელ ტარდება ევროპული არჩევნები?

12.

?

გინდა ითამაშო? შეამოწმე შენი ცოდნა და უფრო მეტი გაიგე ევროპის შესახებ?

იხილე: europa.eu/eurapago/explore

როგორ ხდება გადანაცვ- ტილებების მიღება ევროპის კავშირში

აღბათ გასაგებია, რომ ევროპის კავშირის გამართული მუშაობისათვის ბევრი ადამიანის ძალისხმევაა საჭირო. მოდი, ვნახოთ, ვინ რას აკეთებს.

ევროპის პარლამენტი

ევროპარლამენტი ევროკავშირის მთელი მოსახლეობის ინტერესებს გამოხატავს. ევროპარლამენტი თვეში ერთხელ სტრასბურგში (საფრანგეთში) იკრიბება, ევროკომისიის მიერ შემუშავებულ ახალ კანონებს განიხილავს და გადანაცვტილებას იღებს.

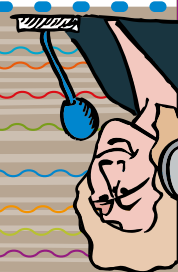
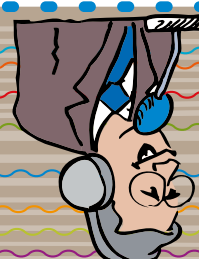
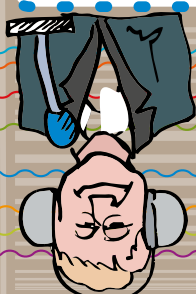
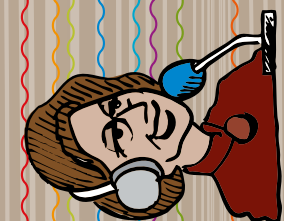
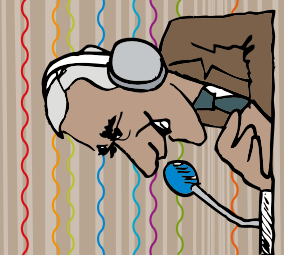
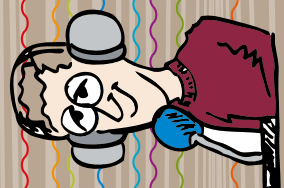
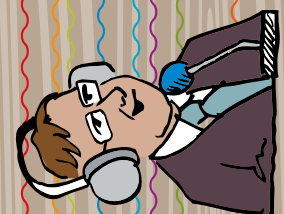
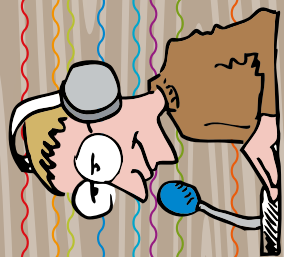
მისი წევრები ევროკავშირის ყველა ქვეყნის წარმომადგენლები არიან. რაც უფრო დიდია ქვეყანა, მეტი წარმომადგენელი ჰყავს. ევროპარლამენტის წევრებს ხუთ წელიწადში ერთხელ ირჩევენ. ევროპარლამენტის არჩევნებში მონაწილეობის უფლება აქვს ევროკავშირის ყველა სრულწლოვან მოქალაქეს. ევროპარლამენტარის არჩევისა და მასთან ურთიერთობის საშუალებით, ყველა მოქალაქეს ეძლევა შესაძლებლობა, მონაწილეობა მიიღოს ევროკავშირის მიერ გადანაცვტილებების მიღების პროცესში.

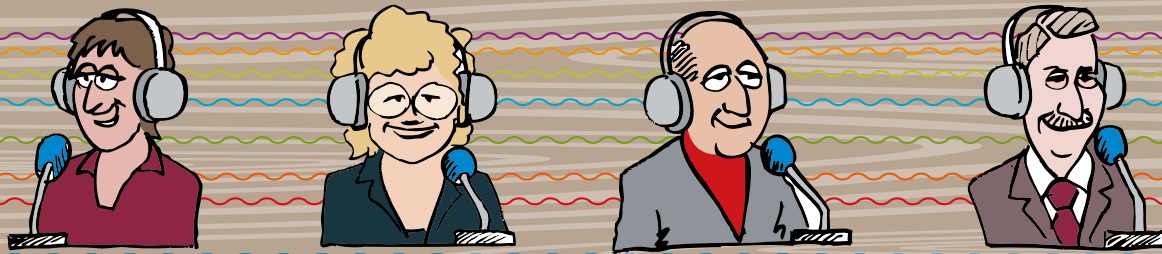
ევროპული საბჭო

აქ ევროკავშირის ყველა წევრი ქვეყნის ლიდერები რეგულარულად იკრიბებიან "სამიტის შეხვედრებზე" იმისთვის, რომ განიხილონ ევროპაში მიმდინარე მოვლენები და ევროპის სტრატეგია დასახონ. ისინი არ განიხილავენ საკითხების დეტალებს, მაგალითად, როგორი იქნება ახალი კანონების ფორმულირება.

ევროკავშირის საბჭო

ევროკავშირისთვის მისაღები ახალი კანონები არა მხოლოდ ევროპარლამენტის წევრებმა, არამედ ევროკავშირის ყველა ქვეყნის მინისტრებმა უნდა განიხილონ. მინისტრთა შეხვედრებს „ევროკავშირის საბჭოს“ სხდომები ეწოდება. საკანონმდებლო წინადადების განხილვის შემდეგ ევროკავშირის საბჭოში კენჭისყრა იმართება. არსებობს წესები, რომლებიც განსაზღვრავს, თუ რამდენი ხმა აქვს თითოეულ ქვეყანას და რამდენი ხმა სჭირდება კანონის მიღებას. ზოგ შემთხვევაში წესი ითხოვს საბჭოს ყველა წევრის თანხმობას. ევროკავშირის საბჭოსა და ევროპარლამენტის მიერ ახალი კანონის მიღების შემდეგ, ეს კანონები ევროკავშირის ქვეყნებში უნდა აღსრულდეს.

ევროპის კომისია

ყოველ ოთხშაბათს, ბრიუსელში, ქალთა და მამაკაცთა ჯგუფი (ერთი წარმომადგენელი ევროკავშირის თითოეული ქვეყნიდან) იკრიბება და საუბრობს იმაზე, თუ რა არის გასაკეთებელი. მათ კანდიდატურებს თითოეული წევრი ქვეყნის მთავრობა ასახელებს და ევროპარლამენტი ამტკიცებს.

ამ ადამიანებს „ევროკომისრები“ ეწოდებათ და ერთად ისინი ევროპის კომისიას შეადგენენ. მათი საქმეა, იფიქრონ, თუ რა იქნება უკეთესი მთლიანად ევროპის კავშირისთვის, და შეიმუშაონ ევროპის კავშირისათვის საერთო საკანონმდებლო წინადადებები. შემდეგ ამ კანონებს ამტკიცებს როგორც ევროპის პარლამენტი, ასევე ევროკავშირის საბჭო.

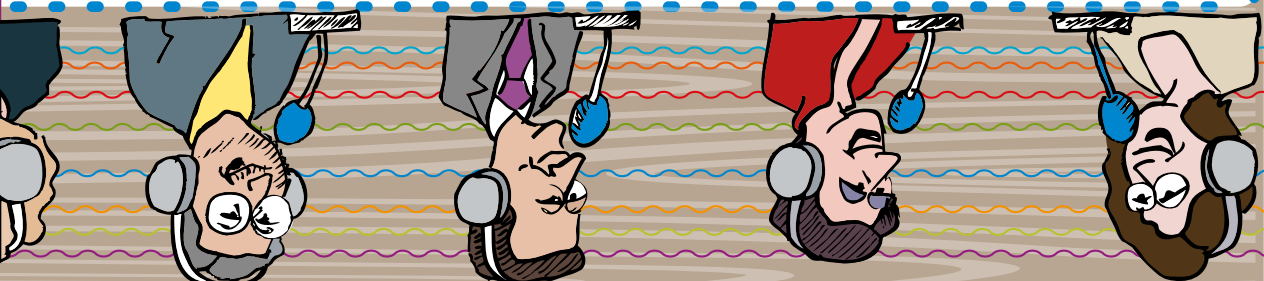
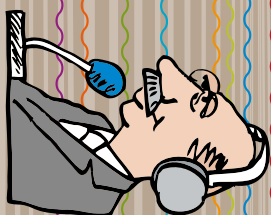
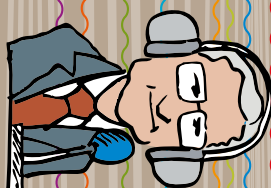
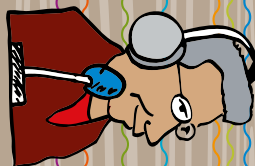
ამ საქმეში მათ ექსპერტები, იურისტები, მდივნები, მთარგმნელები და ბევრი სხვა პროფესიის წარმომადგენლები ეხმარებიან. ისინი ევროკავშირის ყოველდღიურ საქმიანობას ახორციელებენ.

მართლმსაჯულების სასამართლო

თუკი რომელიმე ქვეყანა კანონის მოთხოვნებს არ ასრულებს, ევროკომისია მას აფრთხილებს; შესაძლოა მის წინააღმდეგ სარჩელიც კი შეიტანოს ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლოში, რომელიც ლუქსემბურგში მდებარეობს. სასამართლო ვალდებულია უზრუნველყოს ევროკავშირის კანონების პატივისცემა და მათი ერთნაირად შესრულება ევროკავშირის ყველა სახელმწიფოში. ევროკავშირის ყოველ წევრ სახელმწიფოს სასამართლოში ერთი მოსამართლე ჰყავს.

ამ პროცესში სხვადასხვა ჯგუფია ჩართული (ექსპერტთა კომიტეტები და ა. შ.), რადგან ძალიან მნიშვნელოვანია სწორი გადაწყვეტილებების მიღება.

რა იქნება ხვალ და...

დღევანდელი ევროპის წინაშე უმნიშვნელოვანესი ამოცანა დგას - ახალგაზრდების სამუშაო ადგილებით და უკეთესი მომავლით უზრუნველყოფა.

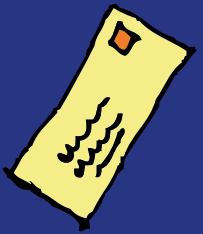
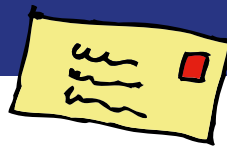
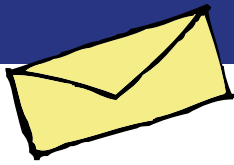
არის სხვა მნიშვნელოვანი პრობლემები, რომელთა მოგვარება მხოლოდ მთელი მსოფლიოს ერთიანი ძალისხმევითაა შესაძლებელი, მაგალითად:

საერთაშორისო დანაშაული და ტერორიზმი;
შიშშილი და სიღარიბე;
გარემოს დაბინძურება და კლიმატის ცვლილება.

ევროკავშირი მათ მოგვარებას ცდილობს, თუმცა ამდენი განსხვავებული ქვეყნის მთავრობებს შორის და ევროპარლამენტში შეთანხმება არ არის იოლი.

ბევრი ფიქრობს, რომ ბრიუსელსა და სტრასბურგში მისაღებ გადაწყვეტილებებში სრულად მონაწილეობისათვის არ არის საკმარისი მხოლოდ ხუთ წელიწადში ერთხელ ევროპარლამენტში დეპუტატის არჩევა.

...მომავალში

ამიტომ, იმაზე უნდა ვიფიქროთ, რომ ევროკავშირის მიერ მიღებულ გადამწყვეტილებებში ყველას ჰქონდეს მონაწილეობის შესაძლებლობა.

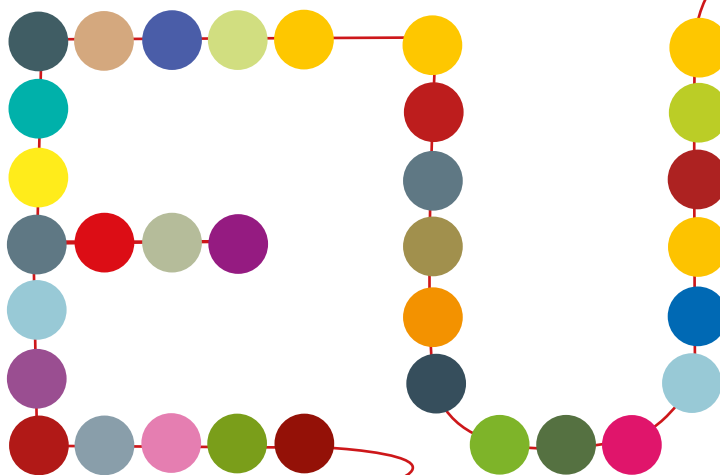
როგორ ფიქრობთ, რა უნდა გავაკეთოთ ამისთვის? რაიმე კარგი იდეები ხომ არ გაქვთ? რა არის ყველაზე მნიშვნელოვანი პრობლემა ევროკავშირისთვის? როგორ უნდა მოგვარდეს ის?

თქვენს წინადადებებს მასწავლებლებთან და კლასელებთან ერთად ხომ არ განიხილავდით? შემდეგ კი ეს ინფორმაცია ევროპარლამენტარს მიაწოდეთ!

ევროპარლამენტს შეგიძლიათ მიმართოთ შემდეგ ვებგვერდზე: **europarl.europa.eu/**

ევროკომისიასთან ან ევროპარლამენტთან დაკავშირება შეგიძლიათ ამ პუბლიკაციის ბოლო გვერდზე მოცემულ მისამართზე.

ჩვენ დღეს ევროპელი ბავშვები ვართ და ძალიან მალე ევროპელი მოზრდილები გავხდებით.

ხვალინდელ დღეზე ერთად უნდა ვიზრუნოთ!

გაიგეთ მეტი ევროპის შესახებ

ევროპა

ინფორმაცია ევროკავშირის შესახებ, ევროკავშირის ყველა, 24 ოფიციალურ ენაზე:
europa.eu

სასწავლო კუთხე

სასწავლო მასალა, თამაშები და ბევრი სხვა რამ ევროკავშირისა და მისი საქმიანობის შესახებ, მასწავლებლებისთვის, ბავშვებისა და მოზარდებისთვის:
europa.eu/learning-corner

პირდაპირი კავშირი ევროპასთან

ევროკავშირის საინფორმაციო ცენტრები, რომლებიც მთელ ევროპაშია. შეგიძლიათ დასვათ კითხვები უფასო ზარის (00 800 6 7 8 9 10 11) ან ელექტრონული ფოსტის საშუალებით, ან ენვით თქვენთან ახლოს მდებარე ცენტრს:
europa.eu/european-union/contact_en

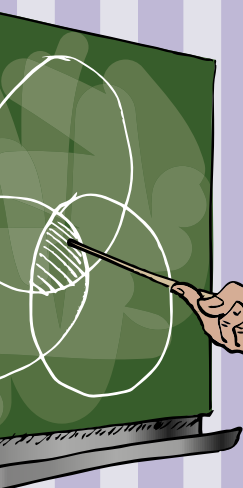
ევროკავშირის ისტორია

ინფორმაცია და ვიდეოები ევროკავშირის ისტორიის შესახებ:

- europa.eu/european-union/about-eu/history_en
- europa.eu/learning-corner/eu-timeline/overview_en

თქვენი ევროპა

დახმარება და რჩევები ევროკავშირის მოქალაქეებისა და მათი ოჯახებისთვის:
europa.eu/youreurope/citizens/index_en.htm

Getting in touch with the EU

ONLINE

Information in all the official languages of the European Union is available on the Europa website:
europa.eu

IN PERSON

All over Europe there are hundreds of local EU information centres.
You can find the address of the centre nearest you at: **europedirect.europa.eu**

ON THE PHONE OR BY MAIL

Europe Direct is a service which answers your questions about the European Union. You can contact this service by freephone: **00 800 6 7 8 9 10 11** (certain mobile telephone operators do not allow access to 00800 numbers or may charge for these calls), or by payphone from outside the EU: **+32 2 2999696**, or by e-mail via **europedirect.europa.eu**

READ ABOUT EUROPE

You can download or order free and priced EU publications at: **op.europa.eu/en/publications**

You can also obtain information and booklets in English about the European Union from:

EUROPEAN COMMISSION REPRESENTATIONS

The European Commission has offices (representations) in all the Member States of the European Union:
https://ec.europa.eu/info/contact/local-offices-eu-member-countries_en

EUROPEAN PARLIAMENT LIAISON OFFICES

The European Parliament has a liaison office in every Member State of the European Union:
<http://www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/stay-informed/liaison-offices-in-your-country>

EUROPEAN UNION DELEGATIONS

The European Union also has delegations in other parts of the world:
https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/area/geo_en

მოდით, გავიცნოთ ევროპა!

საინტერესო ისტორიის და ლამაზი ბუნების მექონე ევროპის კონტინენტმა მსოფლიოს მისცა სახელგანთქმული მეცნიერები, გამომგონებლები, ხელოვანები, კომპოზიტორები, წარმატებული სპორტსმენები და პოპულარულ სფეროებში მოღვაწე ადამიანები.

საუკუნეების განმავლობაში ევროპა ომებსა და ქიშპობაში იყო გახვეული. მხოლოდ ბოლო 60 და მეტი წლის განმავლობაში გახდა შესაძლებელი ამ უძველესი კონტინენტის ქვეყნებს შორის მშვიდობის, მეგობრობის და ერთობის დამყარება და ერთად სწრაფვა უკეთესი ევროპისა და მსოფლიოს დასამკვიდრებლად.

ეს წიგნი 9-დან 12 წლამდე მოზარდებისთვისაა განკუთვნილი, ამიტომ მასში აღწერილი ამბები მარტივი და გასაგები ენითაა მოთხრობილი. საინტერესო ფაქტებით და ფერადი ილუსტრაციებით სავსე ეს წიგნი სახალისოა, მოკლედ აღწერს ევროპას და განმარტავს, თუ რა არის ევროკავშირი და როგორ მუშაობს ის.

ენზე ვებგვერდს: europa.eu/learning-corner

იქ ბევრ სახალისო ვიქტორინა და თამაშია. აბა, შეამოწმე, რა ისწავლე!

ისწავლე ხალისით!

Publications Office
of the European Union

ISBN 978-92-76-01545-1

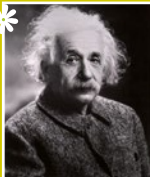
ორმოცი ცნობილი ადამიანი - ანი-დან პაე-მდე

მსოფლიოში სახელგანთქმული ხელოვანების, მხატვრების, კომპოზიტორების გამომგონებლების, მეცნიერების და სპორტსმენების უმეტესობა ევროპელია. ზოგი მათგანი წინა თავებში ვახსენეთ კიდევ. ბუნებრივია, რომ ყველა მათგანზე ვერ ვისაუბრებთ, ასე რომ, ამ წიგნაკში ჩამოთვლილია მხოლოდ 40 ადამიანი ევროპის სხვადასხვა ქვეყნიდან.

წიგნაკის ბოლოს ცარიელი გვერდი დაგიტოვეთ, სადაც შეგიძლიათ იმ ადამიანის სახელი და გვარი ჩანეროთ, ვინც მხოლოდ თქვენს ქვეყანაშია ცნობილი. შეგიძლიათ თქვენი საყვარელი ევროპული სპორტული გუნდის თუ პოპულარული ჯგუფის სახელიც ჩანეროთ, ან მათი ფოტოსურათი ჩააკრათ და მათ შესახებ ინფორმაცია მიანეროთ.

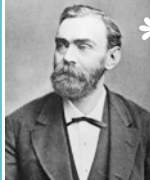
ალბერტ
აინშტაინი

© Philippe Halsman/Belga/AFP

**მეცნიერი და „ფარდობითობის თეორიის“
ავტორი, გერმანია:**
1905 წელს მან დაადგინა ურთიერთკავშირი
მატერიის, ენერგიასა და დროს შორის.

ალფრედ
ნობელი

WikiCommons / Public domain

**ქიმიკოსი, გამოგონებელი და ინჟინერი,
შვედეთი:**
მას სულ მცირე 355 გამოგონება ეკუთვნის,
რომელთაგან ყველაზე ცნობილია დინამიტი.
თავისი სიმდიდრის დიდი ნაწილი დაუთმო
ნობელის პრემიების დაარსებას ხუთ სხვადასხვა
სფეროში გამორჩეული მიღწევებისთვის.

ანა
ფრანკი

© Jewish Chron

მწერალი, ნიდერლანდები:
ის პოლოკოსტის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი
ებრაელი მსხვერპლია, მისი დღიური მსოფლიოში
ძალიან ბევრ ადამიანს აქვს წაკითხული.

ანტონიო
ვივალდი

Wikimedia

კომპოზიტორი, იტალია:
მან ბევრი ნაწარმოები შექმნა, მათ შორისაა
„წელიწადის დროები“ (1725).

ბონო

© European Union

მომღერალი, ირლანდია:
პოლ დევიდ ჰიუსონი, რომელიც ცნობილია
სასცენო სახელით - ბონო, როკ ჯგუფ U2-ს
წამყვანი ვოკალისტი და სიმღერების ავტორია.
ბონო არის ევროკავშირის მგზნებარე დამცველი
და ცნობილია აქტივიზმით სოციალური
სამართლიანობისა და მდგრადი განვითარების
საკითხებში.

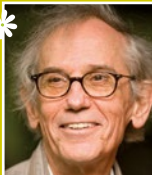
კარმენ
კასი

© Pierre Vauthier/Sygma/Corbis

მოდელი და მენარმე, ესტონეთი:
მისი ფოტოები ჟურნალ „ვოგის“ გარეკანებზე
აღბეჭდილა. კასი მონაწილეობდა შანელისა და
გუჩის მიერ შექმნილი კოლექციების ჩვენებებში.
ის კენჭს იყრიდა ევროპარლამენტში.

ქრისტო

© Lynn Goldsmith/Corbis

ხელოვანი, ბულგარეთი:

მან შენობების, ქანდაკებებისა და ხეების შეფუთვით გაითქვა სახელი. ქრისტომ 1995 წელს გერმანიის პარლამენტი შეფუთა.

კრიშტიანუ
რონალდუ

Wikimedia Commons / Xosha L. Knafo

ფეხბურთელი: პორტუგალია

მან მოიგო FIFA-ს წლის მოთამაშის ჯილდო 2008, 2013 და 2014 წლებში. ის „მანჩესტერ იუნაიტედსა“ და „რეალ მადრიდში“ თამაშობდა და პორტუგალიის ეროვნული ნაკრების კაპიტანი იყო.

ედვარდ
დე ბონო

© Corbis

მოაზროვნე, მალტა:

მან შემოიღო ტერმინი „ლატერალური აზროვნება“ და ყველაზე მეტად ცნობილია თავისი წიგნით „აზროვნების ექვსი ქული“.

ერნო
რუბიკი

Wikimedia Commons / Babak Mahdavi

გამომგონებელი და არქიტექტორი, უნგრეთი:

მან „რუბიკის კუბი“ და სხვა მექანიკური თავსატეხები გამოიგონა.

ფრედერიკ
შოპენი

Wikimedia

კომპოზიტორი და პიანისტი, პოლონეთი:

მან ბევრი საფორტეპიანო პიესა დაწერა, ცნობილი „პრელუდიების“ ჩათვლით.

გაბრიელ
„კოკო“
შანელი

© Man Ray

დიზაინერი, საფრანგეთი:

მისი დიზაინით შექმნილი ქალის ინოვაციური ტანსაცმლის წყალობით მე-20 საუკუნის მოდის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ფიგურა გახდა.

ჯორჯ
მაიკლი

© MAXPPP

საერთაშორისო პოპ-მუსიკის ვარსკვლავი, კვიპროსი:

პოპულარობა მოიპოვა ისეთი ჰიტით, როგორიცაა *Last Christmas*. ამ სიმღერის 90 მილიონი სინგლი გაიყიდა.

ჟორჟ
რემი
(ერჟე)

© Belga/AP

კომიქსების ავტორი, ბელგია:

მისი ყველაზე ცნობილი კომიქსია „ტინტინის თავგადასავალი“, რომელსაც 1929 წლიდან გარდაცვალებამდე (1983) აქვეყნებდა.

გრეტა
ტუნბერგი

© European Union

აქტივისტი, შვედეთი:

გარემოს დამცველი ახალგაზრდა აქტივისტი. ამაღლებს ცნობიერებას კლიმატის ცვლილების პრობლემის სწრაფად გადაჭრის აუცილებლობის შესახებ და მოუწოდებს ევროკავშირსა და გაეროს, პლანეტის დასაცავად უფრო ამბიციური მიზნები დაისახონ.

პანს
კრისტიან
ანდერსენი

© ANK

მწერალი, დანია:

მის არაჩვეულებრივ ზღაპრებს — „მახინჯი იხვის ქუკი“ და „პატარა ქალთევზა“ — მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის ბავშვების არაერთი თაობა აღუფრთოვანებია.

პელენა
რუბინშტეინი

© Interfoto

მენარმე, პოლონეთი:

დააარსა პელენა რუბინშტეინის კოსმეტიკური კომპანია, რომლის წყალობითაც თავის დროზე ყველაზე მდიდარი და წარმატებული ქალი გახდა.

პომეროსი

Wikimedia

პოეტი, საბერძნეთი:

ანტიკური ხანის ლეგენდარული პოეტი. მიიჩნეულია ეპიკური პოემების „ილიადას“ და „ოდისეას“ ავტორად.

ივანა
კობილცა

Wikimedia

ხელოვანი, სლოვენი:

სლოვენიის ყველაზე გამორჩეული ქალი მხატვარი. რეალისტური და იმპრესიონისტული ნატურმორტების, პორტრეტებისა და პეიზაჟების ავტორი.

ჟან
მონე

© European Union

პოლიტიკური ფიგურა, საფრანგეთი:

ავტორი იმ მთავარი იდეებისა, რომლებიც საფუძვლად დაედო ევროკავშირის ფორმირებას და ხელი შეუწყო „ევროპის ქვანახშირის და ფოლადის გაერთიანების“ შექმნას.

ჟანა
დ'არკი

Wikimedia

ისტორიული ფიგურა, საფრანგეთი:

წინ უძღოდა საფრანგეთის არმიას, რომელმაც ინგლისთან ომის დროს რამდენიმე მნიშვნელოვანი გამარჯვება მოიპოვა. მოგვიანებით, 19 წლის ასაკში, დაატყვევეს და დაწვეს.

კატი
ლევორანტა

© Rovio

ბიზნეს ლიდერი: ფინეთი

კომპანიის ხელმძღვანელი, რომელმაც მთელ მსოფლიოში პოპულარული Angry Birds თამაშები შექმნა.

კრიშტიანის
ბარონსი

© Janis Fleksts

მუსიკოსი, ლატვია:

ალიარებულია - „დაიანას“ - ბალეტისპირეთის ტრადიციული მუსიკის და ლექსების ავტორად.

ლეონარდო
და ვინჩი

Wikimedia

მხატვარი, მოქანდაკე, არქიტექტორი, მეცნიერი, გამოგონებელი და ფილოსოფოსი, იტალია:

დახატა ცნობილი პორტრეტი „მონა ლიზა“ და ჯერ კიდევ 1493 წელს შექმნა ვერტმფრენის პირველი მოდელი.

ლუკა
მოდრიჩი

© Shutterstock

ფეხბურთელი, ხორვატია:

ითამაშა უძლიერეს გუნდებში - „ტოტენჰემ ჰოტსპურსა“ და „რეალ მადრიდში“, ასევე ხორვატიის ნაკრებში რამდენიმე მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონატზე.

მარია
კალასი

© Wikimedia Commons / Houston Rogers

ოპერის მომღერალი, საბერძნეთი:

ასევე „ლა დივინადა“ ცნობილი, მე-20 საუკუნის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი და გავლენიანი ოპერის მომღერალი იყო.

მარი
კიური
(მარია
სკლო-
დოვსკა)

© Bettman/Corbis

მეცნიერი, პოლონეთი:

თავის მეუღლესთან პიერთან ერთად მან რადიოაქტიური მეტალი - რადიუმი - აღმოაჩინა. 1903 წელს მათ მიენიჭათ ნობელის პრემია ფიზიკაში.

მარლენ
დიტრიხი

© CinemaPhoto/Corbis

მსახიობი, გერმანია:

ბევრ ფილმში ითამაშა, მათ შორის ორიგინალურ ვერსიაში ფილმისა „80 დღე მსოფლიოს გარშემო“ (1956).

მიხაელ
შუმახერი

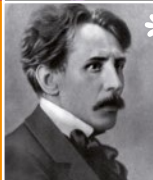

© European Union

ფორმულა 1-ის მრბოლელი, გერმანია:

შვიდგზის მსოფლიო ჩემპიონი, ფორმულა 1-ის ერთ-ერთ უდიდეს მრბოლელად ითვლება.

მიქალოვიუს
კონსტან-
ტინას ჩიურ-
ლიონისი

© RIA/Novosti

მხატვარი და კომპოზიტორი, ლიტვა:

ლიტვის ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული ხელოვანი. მან 250 მუსიკალური ნაწარმოები და 300 ნახატი შექმნა.

ნადია
კომანენი

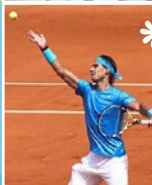

© Wally McNamee/Corbis

ათლეტი, რუმინეთი:

სპორტსმენი, რომელმაც 1976 წლის ოლიმპიურ თამაშებზე ისტორიაში პირველად მოიპოვა უმაღლესი ქულები (10-დან 10 ქულა) ტანვარჯიშში.

რაფაელ
ნადალი

Wikimedia Commons

ჩოგბურთელი, ესპანეთი:

უამრავი პრესტიჟული ტურნირი აქვს მოგებული და ბევრი მას ყველა დროის საუკეთესო ჩოგბურთელად მიიჩნევს.

რობერტ
შუმანი

© European Union

პოლიტიკოსი, ლუქსემბურგი:

მიუხედავად იმისა, რომ ის ლუქსემბურგში დაიბადა, შუმანი საფრანგეთის პრემიერ მინისტრი გახდა. ის ევროპის „მამად“ არის მიჩნეული. შუმანის დეკლარაცია 1950 წლის 9 მაისს იქნა მიღებული და დღესაც 9 მაისი აღინიშნება, როგორც „ევროპის დღე.“

სირშა
რონანი

© Wikimedia / Sicbia

მსახიობი, ირლანდია:

პრემია „ოსკარზე“ ორჯერ ნომინირებული სცენისა და ეკრანის ვარსკვლავი. ჟურნალ TIME-ის გარეკანზე გამოჩნდა, როგორც ერთ-ერთი 10 ახალგაზრდას შორის, ვინც „შემდეგი თაობის ლიდერებად“ იყო შერჩეული.

სტეფან
ბანიჩი

© SXC

გამომგონებელი, სლოვაკეთი:

1913 წელს პარაშუტი გამოიგონა.

სტრომაე

© Wikimedia

მუსიკოსი, მომღერალი და სიმღერების ავტორი, ბელგია:

სტრომაეს 2009 წლის სინგლი „Alors on Danse“ ბევრ ევროპულ ქვეყანაში პირველ ადგილზე მოხვდა. წარდგენილი იყო მრავალ მუსიკალურ ჟილდოზე და მოიპოვა ისინი.

ვაცლავ
პაველი

© Massimo Sestini

დრამატურგი, პოლიტიკოსი, ჩეხეთის რესპუბლიკა:

ყოფილი დისიდენტი, რომელმაც კომუნისტური რეჟიმი გააკრიტიკა და 2003 წელს ნობელის პრემიაზე იყო წარდგენილი. ჩეხოსლოვაკიის ბოლო და ჩეხეთის რესპუბლიკის პირველი პრემიერდენტი.

ვასკო
და გამა

© Leemage

მოგზაური, პორტუგალია:

ევროპული აღმოჩენების ხანის ყველაზე წარმატებული მოგზაურია. მისი მეთაურობით პირველი გემები ევროპიდან პირდაპირ ინდოეთში გაემგზავრნენ.

ვინსენტ
ვან გოგი

Wikimedia Commons / Public domain

მხატვარი, ნიდერლანდები:

მე-20 საუკუნის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი მხატვარი. მასზე გავლენა იქონიეს იმ პერიოდის იმპრესიონისტებმა, რის საფუძველზეც საკუთარი უნიკალური სტილი განავითარა. მის ყველაზე ცნობილ ნამუშევარს შორისაა „ლარნაკი თორმეტი მშესუმშირით“ და „საძინებელი არლში“.

ვოლფგანგ
ამადეუს
მოცარტი

Wikimedia

მუსიკოსი, ავსტრია:

მოცარტი კლასიკური ჟანრის კომპოზიტორია, რომელმაც 600-ზე მეტი ნაწარმოები შექმნა და 1770 წელს, როდესაც ის მხოლოდ 14 წლის იყო, პირველი ოპერა დაწერა.

ჩემი
არჩევანი:

